

Opinnäytetyö AMK

Fysioterapeuttikoulutus

2020

Johanna Nurmi, Eveliina Sinkkonen

TURUN KIVIJALKALIIKKEIDEN KYNNYKSET MATALIKSI

– Ideakilpailu yhdenvertaisuuden edistämiseksi
Helppo-liikkua 2020 tapahtumaan

Johanna Nurmi, Eveliina Sinkkonen

TURUN KIVIJALKALIIKKEIDEN KYNNYKSET MATALIKSI

- Ideakilpailu yhdenvertaisuuden edistämiseksi Helppo-liikkua 2020 tapahtumaan

Turun keskusta-alueen vanha arkkitehtuuri sekä muutoskyvyttömät rakennukset haastavat kivijalkaliikkeiden esteettömyyden kehittämistä. Yhdenvertaisten palveluiden tarjoamisen haastavuuden vuoksi ne ovat jääneet jälkeen nykypäivän kehityksestä.

Opinnäytetyön tarkoituksena on edistää Turun keskustan esteettömyyden kehittämistä ja pyrkiä turvaamaan yhdenvertaiset palvelut kaikille. Kehittämistyö osoittaa fysioterapia-alan moninaisuutta ja tuo esille fysioterapeuttien käytettävyyden ympäristön kehittämisessä. Tavoitteena on ollut suunnitella ja käynnistää yrittäjiä innostava kilpailu kivijalkaliikkeiden kehittämiselle.

Teoriapohjaa koottiin aiemmin järjestetyistä kilpailuista sekä esteettömyyttä säätevistä julkaisuista. Opinnäytetyön tarve kartoitettiin kyselyllä, jossa selvitettiin Turun keskusta-alueen palveluiden saavutettavuutta. Kyselyn tuloksista ilmeni keskustan fyysiset sekä sosiaaliset esteet. Tulokset osoittivat esteettömyyden edistämisen tarpeellisuuden, sillä Turun alueen palvelunkäyttäjät asioivat tällä hetkellä mieluummin kauppakeskuksissa, kuin Turun keskustan alueella.

Kilpailu suunniteltiin innostavaksi ideakilpailuksi, sillä siinä haluttiin korostaa myönteistä lähestymistapaa ja madaltaa kynnystä kilpailuun osallistumiselle. Ideakilpailun pisteytys suunniteltiin palkitsemaan ennemmin asenteista ja motivaatiosta kuin täydellisestä esteettömyydestä. Kynnykset mataliksi kilpailu käynnistetään toukokuussa 2020 Helppo liikkua - tapahtumassa.

Keväällä 2020 uusi koronavirus COVID-19 levisi maailmanlaajuisesti pandemiaksi. Virus seuraamuksillaan vaikutti opinnäytetyön toteutumiseen siten, että suunnitelma kilpailusta ja kilpailun julkaisun esityö saatiin suoritettua. Kilpailun käynnistys ja toteutus siirtyvät kevääseen 2021.

ASIASANAT:

Esteettömyys, Fysioterapia, Kehittämistoiminta, Kivijalkaliikkeet, Kaupunkiympäristö, Saavutettavuus, Yhdenvertaisuus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Physiotherapy

2020 | 45 pages, 9 pages in appendices

Instructor: Esa Bärlund

Johanna Nurmi, Eveliina Sinkkonen

MAKING THE STREET SHOPS MORE ACCESSIBLE IN TURKU: LOWERING THEIR DOORSTEPS

- A competition of making ideas for developing equality to Helppo liikkua 2020 event

Turku centre's old architecture and its unchangeable buildings are a challenge to the possible development of the street shops. Due to the difficulties in providing an equal service to every one in the city, they have been left behind on today's progress. The objective of this thesis is to help the accessibility of Turku centre and try to provide equal services to all of its inhabitants. The development work illustrates the diversity of physiotherapy and it brings out the usability of physiotherapists in the development of the environment. The objective is to plan and launch a competition that would inspire entrepreneurs in developing the street shops.

The basis of this theory has been composed of already set up competitions and publications concerning the concept of effortlessness. The need for this thesis was shown in a survey in which Turku centre's services' accessibility was called into question. Not only did the results show the physical and the social barriers of the city centre, but they as well emphasized the need to enhance its accessibility. As a matter of fact, the results showed that the inhabitants in Turku preferred visiting shopping malls rather than going to the centre area.

The competition was planned to inspire and create ideas as the objective was to stress a positive approach and facilitate the participation. The scoring was planned to reward a good attitude and motivation rather than a perfect accessibility plan. The competition, "Kynnykset mataliksi" will begin in May 2020 in the "Helppo liikkua" event.

A new coronavirus COVID-19 spread to a worldwide pandemic in the spring 2020. The consequences of the virus affected the fulfillment of the thesis. The planning of the competition and preparerwork for the publishment was completed. The start of the competition resettled to spring 2021.

KEYWORDS:

Accessibility, Development work, Equality, Non-impediment, Physiotherapy, Street shops, Urban environment

SISÄLTÖ

KESKEISIMMÄT KÄSITTEET	7
1 PIENIN ASKELIN KOHTI SAAVUTETTAVAMPAA TURKUA	9
2 PALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUDEN KEHITTÄMINEN OPINNÄYTETYÖN AIHEEKSI	10
2.1 Toimeksianto	10
2.2 Helppo liikkua -tapahtuma	11
2.3 Yhteistyötoiminta eri tahojen kanssa	12
2.4 Toimintaympäristö	13
3 KYNNYKSET MATALIMMIKSI KILPAILUN INNOSTAMANA	14
3.1 Tavoite	14
3.2 Tarkoitus	14
4 KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI	16
4.1 Rahoitussuunnitelma	16
4.2 Eettisyys	17
4.3 Kehittämistyön malli ja arviointi	17
4.4 Arviointi	18
5 TARKAN POHJATYÖN KAUTTA ONNISTUNEeseen TOTEUTUKSEEN	19
5.1 ICF	19
5.2 Euroopan vammaisstrategia 2010-2020	20
5.3 Yhdenvertaisuuslaki 1325/14	20
5.4 Esteetön kaupunki kilpailu – Access City Award	21
5.5 Esteettömyyden kehittäminen Suomessa	22
5.6 ESKE	22
5.7 Turun keskusta-alueella asiointiin omakohtaiset kokemukset ja testaukset	22
5.8 Kysely Turun keskusta-alueen palveluiden saavutettavuudesta	23
5.8.1 Aineistohallinta	25
5.8.2 Kyselyn kysymykset	25
5.8.3 Kyselyn tulosten tulkinta	26
6 KYNNYKSET MATALIKSI-KILPAILU 2020	30

6.1 Kilpailun järjestämisen pohjatyö	30
6.2 Kilpailu näkyväksi	30
6.3 Ensimmäisen vuoden kilpailuaikataulu	32
6.4 Kilpailun kulku	32
6.5 Arviointi	33
6.5.1 Arviointikriteerit	33
6.6 Palkinto	35
6.7 Tarran avulla tietoa kaikille asioimiseen soveltuvista kivijalkaliikkeistä	35
7 KILPAILUN JULKAISU	37
7.1 Kilpailun julkaisun esityö	37
7.2 Helppo liikkua - tapahtuman suunnittelu ja järjestäminen	37
8 KANSAINVÄLISEN PANDEMIAN VAIKUTUS OPINNÄYTETYÖPROSESSIIN	39
9 YHTEENVETO JA POHDINTA	40
9.1 Spiraalimallin näkyminen opinnäytetyössä	40
9.1.1 Tavoitteiden toteutuminen	40
9.1.2 Opinnäytetyön toteutuksen tarpeen selvittäminen	41
9.1.3 Aikataulun ja työn laajuuden seuraaminen	42
9.2 Ammatillinen kasvu ja kehitys	42
9.3 Jatkoehdotukset	43
LÄHTEET	44

LIITTEET

- Liite 1. Kyselylomake.
- Liite 2. Verkkojulkaisu.
- Liite 3. Itsearviointilomake.
- Liite 4. Rekrytointiviesti.

KAAVIOT

Kaavio 1. Ikä.....	27
Kaavio 2. Asiointi keskusta-alueella.....	28
Kaavio 3. Liikkuminen keskusta-alueella.....	28

Kaavio 4. Asiointipaikat.....	29
Kaavio 5. Palveluiden kehittäminen.	29

KUVAT

Kuva 1. Helppo liikkua 2019 -tapahtuma.	11
Kuva 2. Toimintaympäristö.	13
Kuva 3. Aikataulusuunnitelma.	16
Kuva 4. Spiraalimalli.	18
Kuva 5. ICF-malli (Suomen fysioterapeuttien www-sivut 2020).	20
Kuva 6. Ympäristön kartoitus.	23
Kuva 7. Kyselyn tekoa Ruusukorttelissa 3.12.2019.	23
Kuva 8. Kansainvälinen vammaisten päivä 2019.	24
Kuva 9. Alustava logo vaakaversio.	31
Kuva 10. Helppo liikkua -logo.	31
Kuva 11. Kynnykset mataliksi tarraluonnos.	36

TAULUKOT

Taulukko 1. Arviointilomakkeen pisteytys.	34
Taulukko 2. Muu pisteytys.	34

KESKEISIMMÄT KÄSITTEET

Tässä listassa esitetään opinnäytetyön kannalta keskeisimmät käsitteet. Raportissa nämä asiat tarkoittavat sitä, miten ne on alla avattu.

ESKE	Invalidiliiton esteettömyyskeskus, jonka tarkoituksena on vaikuttaa esteettömyyden kehittämiseen. ESKE tarjoaa tietoa, koulutusta, neuvontaa ja esteettömyyskartoituksia kaikille. (Invalidiliiton www-sivut 2019.)
ESKEH	Esteettömyyden kartoitusmenetelmä. Tarkoitettu rakennusten ja niiden ulkoalueiden kartoittamiseen (Invalidiliiton www-sivut 2019).
Esteettömyys	Esteettömyydellä tarkoitetaan yleensä fyysistä ympäristöä ja siellä toimimista ilman rajoitteita. Esteettömyys ei tarkoita ainoastaan fyysisten liikuntarajoitteiden huomioimista, vaan se kattaa myös näkemisen ja kuulemisen kommunikaation. Tärkeitä käsitteitä esteettömyydessä on myös turvallisuus ja laatu. Se on ihmisten moninaisuuden huomioon ottamista muun muassa rakennetun ympäristön ja julkisen liikenteen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Se merkitsee palvelujen saavutettavuutta, välineiden käytettävyyttä, tiedon ymmärrettävyyttä ja mahdollisuutta osallistua itseä koskevaan päätöksentekoon. (Invalidiliiton www-sivut 2019.)
Esteettömyysraati	Esteettömyysraati on vapaaehtoisuusperiaatteella toimiva raati, jonka tavoitteena on kehittää Turun kaupungin esteettömyyttä ja saavutettavuutta (Turun kaupungin www-sivut 2019).
ICF-luokitus	Kansainvälinen luokitus, jonka avulla voidaan tarkastella yksilön toimintakykyä monipuolisesti. Luokitus on jaettu pää- ja alaluokkiin, niiden avulla toimintakykyä voidaan kuvata tarkasti. (THL:n www-sivut 2020.)
Invalidiliitto	”Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö”, joka pyrkii edistämään vammaisten ihmisten mahdollisuuksia elämään (Invalidiliiton www-sivut 2019).
Keskusta-alue	Tässä opinnäytetyössä keskusta-alueella tarkoitetaan aluetta Turussa, joka sijaitsee Aurakadun, Eerikinkadun, Humalistonkadun ja Puutarhakadun välillä.
Kivijalkaliike	Kivijalkaliike on toimitila, joka sijaitsee kerrostalon katutasossa. Kivijalkaliikkeet ovat usein rakennettu alun perin muuhun kuin liiketiläkäyttöön. Termi on arkikielessä muuttumassa tarkoittamaan perinteisen kivijalkaliikkeen sijasta

	verkkokaupan vastakohtaksi eli liiketilaksi, jossa asiakas voi fyysisesti asioida. (Wikipedian www-sivut 2019.)
Kunnonkoti	Kunnonkoti on esteettömyyden ja turvallisen asumisen neuvontakeskus, joka tarjoaa esteettömyyteen liittyviä palveluita Turun ammattikorkeakoulun tiloissa (Turun ammattikorkeakoulun www-sivut 2020).
Saavutettavuus	Saavutettavuus on laaja käsite, sillä se viittaa usein ”aineettomaan” ympäristöön, jota on esimerkiksi asenteet, tieto, verkosivut ja palvelut. Ihmisen toimintakyvyllä ei saisi olla vaikutusta saavutettavuuden toteutumiseen. Esimerkiksi palvelukulttuurissa ihmisten välinen arvostus ja tarkoituksen mukainen kohtaaminen tuovat esiin myönteistä asennetta saavutettavuutta kohtaan. (Invalidiliiton www-sivut 2019.)
Vammaisneuvosto	Vammaisneuvosto on kymmenjäseninen viranomaisten, vammaisten ja vammaisjärjestöjen välistä yhteistoimintaa edistävä neuvosto (Turun kaupungin www-sivut 2019).
VAPI ry	VAPI ry eli Varsinais-Suomen Vammais- ja Pitkäaikaissairausjärjestöt. VAPI ry järjestää monenlaista toimintaa vaikuttamisen ja jäsenyhdistysten parissa sekä ylläpitää kaikille avointa esteetöntä kohtaamispaikkaa nimeltä Happy House. (VAPI ry:n www-sivut 2019.)
Yhdenvertaisuus	Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan ihmisten samanarvoisuutta riippumatta esimerkiksi sukupuolesta, iästä, terveydentilasta, uskonnosta tai mielipiteistä. Yksilölliset tekijät eivät saisi vaikuttaa yksilön mahdollisuuteen kouluttautua, työllistyä tai saada palveluita. (Yhdenvertaisuus.fin www-sivut 2019.)

1 PIENIN ASKELIN KOHTI SAAVUTETTAVAMPAA TURKUA

Suomi on jatkuvan kokonaisvaltaisen kehityksen alla. Kaupungistuminen lisääntyy ja väestö muuttaa parempien palveluiden äärelle. Eri alojen yrittäjillä on tulevaisuudessa suuri kehitystyö edessään, sillä heidän tulee optimoida palveluitaan kaikille sopivammaksi ja huomioida jatkuvasti kasvava kysyntä.

Turun kaupungin kärkihankkeisiin kuuluu muun muassa keskustan kehittäminen sekä Smart and Wise Turku, jossa painopistealueina ovat turvallisuuden kehittäminen, syrjäytymisen ehkäisy, liikenteen ja liikkumisen kehittäminen, kestävä kehitys sekä palveluiden hallinta (Turun kaupungin www-sivut 2019). Keskusta-aluetta kehitetään kovaa vauhtia, tarkoituksena se, että palvelunkäyttäjät asioisivat jatkossakin Turun ytimessä, eli kauppatorin läheisyydessä.

Yhdenvertaisuus on viime vuosina herättänyt keskustelua valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan ihmisten samanarvoisuutta riippumatta esimerkiksi sukupuolesta, iästä, terveydentilasta, uskonnosta tai mielipiteistä. Yksilölliset tekijät eivät saisi vaikuttaa yksilön mahdollisuuteen saada palveluita. (Yhdenvertaisuus.fi:n www-sivut 2019.) Yhdenvertaisuus korostuu lähes kaikkien elämässä jossain vaiheessa, kuten sairastumisen tai erilaisten elämäntilamuutosten kohdalla. ”Ennusteiden mukaan vuonna 2020 EU-kansalaisista viidenneksellä on jonkinlainen vamma (Euroopan komissio www-sivut 2019).”

Tällä hetkellä Turun keskustan palvelukäyttäjistä kilpaillaan kauppakeskusten kanssa. Turun keskusta-alueen käyttäjäkelpoisuutta heikentää vanha arkkitehtuuri ja sen kyvyttömyys vastata nykyajan esteettömyysvaatimuksiin. Turussa on monia kivijalkaliikkeitä, joissa esteetöntä palveluympäristöä tarvitseva ei pysty asioimaan fyysisesti. Näin ollen palveluiden saavutettavuuden ongelmat keskusta-alueella ajavat palveluidenkäyttäjiä kaupungin ulkopuolella oleviin kauppakeskuksiin. Kauppakeskusten onkin paljon helpompaa huomioida yhdenvertaisuus palveluympäristön kehittämisessä, sillä niiden haasteina ei usein ole vanha arkkitehtuuri ja muutoskyvyttömät rakennukset.

2 PALVELUIDEN SAAVUTETTAVUUDEN KEHITTÄMINEN OPINNÄYTETYÖN AIHEEKSI

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Turun kaupunki. Opinnäytetyön tekijät ottivat yhteyttä toimeksiantajaan tiedustellakseen mahdollisuudesta tehdä yhteistyötä. Toimeksiantajalla oli jo idea opinnäytetyön aiheesta. Idea sovellettiin molempia osapuolia palvelevaksi. Kohteeksi valikoitui Turun keskustan kivijalkaliikkeiden yhdenvertaisten palveluiden kehittäminen. Kehittämistyö päädyttiin toteuttamaan ideakilpailun kautta, sillä kilpailu haluttiin tehdä helpommin lähestyttäväksi yrityksille ja madaltaa osallistumiskynystä.

2.1 Toimeksianto

Opinnäytetyön kehittämisprojektin kohteena on kivijalkaliikkeille suunnatun kilpailun suunnittelu ja käynnistäminen. Tarkoituksena on tehdä pohjatyönä kattava ja tarkka aineisto kilpailun järjestämiseen. Kilpailun toteutuksen järjestää Turun kaupunki. Kilpailu julkaistaan toukokuussa 2020 Invalidiliiton järjestämässä Helppo liikkua -tapahtumassa Turussa.

Kilpailun tarkoituksena on kehittää Turun kaupungin keskusta-alueen kivijalkaliikkeiden palveluiden saavutettavuuden yhdenvertaisuutta. Lisäksi tarkoituksena on lisätä palveluiden käytettävyyttä sekä käyttäjäkuntaa ideakilpailun kannustamana. Tavoitteena on tukea ja aktivoida yrittäjien palvelualltiutta sekä tietoisuutta esteettömyyden huomioimisesta.

Turun kaupungin lisäksi yhteistyötä tehdään tiiviisti Invalidiliiton kanssa. Vammaisneuvoston ja esteettömyysraadin kokouksissa on työskennelty muun muassa Kuurojen liitto ry:n, Neuroliitto ry:n, Varsinais-Suomen muistiyhdistys ry:n ja VAPI ry:n edustajien kanssa. Yhteistyötahojen edustajilta löytyy linkkejä Turun seudun yrittäjiin ja yrittäjät liiton jäseniin, joihin ollaan yhteydessä kilpailun myötä.

2.2 Helppo liikkua -tapahtuma

Helppo liikkua -viikko on Invalidiliiton järjestämä jokavuotinen tapahtuma. Tapahtumassa kehitetään yhdenvertaisuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä. Vuoden 2019 teema oli ”Yhdenvertaista palvelua kaikille”. Tapahtumaan osallistuu myös muita järjestöjä ja kaupunkia. (Invalidiliiton www-sivut 2019.)

Helppo liikkua -tapahtumassa tullaan julkaisemaan opinnäytetyön tuotoksena suunniteltu ideakilpailu. Kilpailun aihe valikoitui kyseisen tapahtuman vuoden 2019 teeman pohjalta. Kilpailun oli alun perin suunniteltu julkaistavan jo 2019 toukokuussa, mutta opinnäytetyön johdosta kilpailu päädyttiin järjestämään vasta 2020, kun Turun kaupunki sai ulkopuoliset toimijat suunnittelemaan kilpailun.

Kuva 1. Helppo liikkua 2019 -tapahtuma.

2.3 Yhteistyötoiminta eri tahojen kanssa

Opinnäytetyöprosessin aikana yhteistyö eri tahojen kanssa on ollut äärimmäisen tärkeää. Turun kaupunki kehittää esteettömyyttä yhdessä eri tahojen ja liittojen kanssa sekä tekee ratkaisuja yhdenvertaisemman Turun eduksi muun muassa vammaisneuvoston ja esteettömyysraadin kanssa.

Vammaisneuvoston kymmenhenkinen edustajisto päätetään kahden vuoden välein. Heidän päätehtävinänsä on edistää monitahoista yhteistyötä esimerkiksi viranomaisten ja muiden vammaisjärjestöjen kanssa, sekä edistää vammaisten ihmisten edellytyksiä toimia yhdenvertaisena kansalaisena. Vammaisneuvoston muihin tehtäviin kuuluu tiedottaminen, aloitteiden ja esitysten teko. (Turun kaupungin www-sivut 2020.)

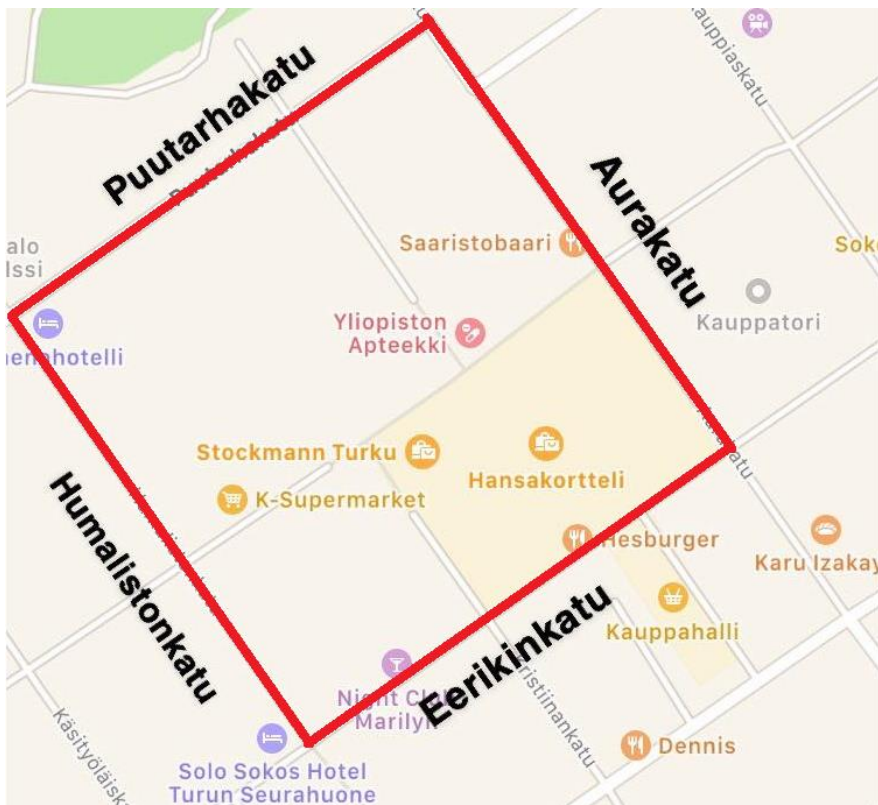
Vammaisneuvoston jäsenistö koostuu monen eri järjestön edustajista, joiden asiantuntijatietoa on pyritty hyödyntämään koko opinnäytetyöprosessin ajan työn kehittämisen kannalta. Asiantuntijoilta saatu palaute on ollut työn kehittämisen kannalta merkittävää ja kokouksiin osallistuminen on auttanut verkostoitumaan eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Vammaisneuvosto toimii kilpailun käynnistyttyä esteettömyydestä ja saavutettavuudesta pidettävien infotilaisuuksien järjestäjänä Turun alueen yrittäjille.

Turussa vuonna 2018 toimintansa aloittaneen esteettömyysraadin tehtävänä on analysoida rakennuksia tai tiloja ja kehittää digitaalista viestintää. Raati opastaa muita julkisia toimijoita ja lisää tietoisuutta esteettömyydestä ja saavutettavuudesta. (Turun kaupunki 2019.)

Itse Helppo liikkua -tapahtuman järjestäjä Invalidiliitto on ollut yksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista, heidän kauttaan on saatu tarvittavia materiaaleja kilpailun arviointiin sekä tukea verkostoitumiseen ja kilpailun suunnittelua koskeviin kysymyksiin. Invalidiliiton materiaalit ja tiedotteet esteettömyydestä ja yhdenvertaisuudesta ovat olleet kattavia lähteitä opinnäytetyön teoriaosuuden keräämisessä.

2.4 Toimintaympäristö

Kehittämistyö on kohdennettu palvelemaan kaikkia Turun kaupungissa asioivia sekä alueen yrittäjiä. Kehittämistyössä laadittavan kilpailun toimintaympäristö on rajattu Turun keskusta-alueeseen. Alueen rajausta on suunniteltu yhteistyössä Turun kaupungin vammaisneuvoston ja esteettömyysraadien kanssa. Alue rajattiin ensin Ratapihankadun, Aninkaistenkadun, Läntisen Rantakadun ja Puistokadun välille. Aluerajauksesta on keskusteltu useaan otteeseen eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Rajausta herätti alkuun paljon eriäviä mielipiteitä. Alue haluttiin ensimmäisenä kilpailuvuotena rajata suppeaksi sekä selkeäksi, mutta toisaalta haluttiin tavoittaa mahdollisimman laajalta alueelta yrittäjiä. Alue rajautui lopullisesti Turun keskusta-alueen Puutarhakadun, Aurakadun, Eerikinkadun ja Humalistonkadun väliselle alueelle (kuva 2).

Kuva 2. Toimintaympäristö.

3 KYNNYKSET MATALIMMIKSI KILPAILUN INNOSTAMANA

Turun kaupungilla on meneillään kaupungin kehittämishanke, jossa tavoitteena on parantaa keskustan elävyyttä ja viihtyvyyttä (Turun kaupungin www-sivut 2019). Tämän rinnalla on hyvä aika panostaa myös kivijalkaliikkeiden saavutettavuuden ja esteettömyyden kehittämiseen. Erityisesti ikääntyneiden määrän lisääntyminen ja työikäisen väestön vähentyminen on pakottanut pohtimaan uudenlaisia ratkaisuja, miten turvataan palvelut kaikille (Terveyskylän www-sivut 2019).

3.1 Tavoite

Kehittämistyön tavoitteeksi muodostui mahdollisimman kattavan suunnitelman luominen Turun keskustan kivijalkaliikkeille suunnatun kilpailun järjestämiseen. Kilpailun suunnitelman tulee kattaa kaikki tarvittava esityö kilpailun käynnistämiseksi ja sen toteuttamiseksi. Ideakilpailun suunnitelman on tarkoituksena olla hyvä pohja mahdollisesti seuraavina vuosina järjestettäviin kilpailuihin, jossa jatkettaisiin Turun keskusta-alueen palveluiden kehittämistä kaikille sopivaksi.

Tavoitteena on saada keskusta-alueen kivijalkaliikkeitä osallistumaan järjestettävään ideakilpailuun, sekä innostaa heitä kehittämään palveluitaan niin, että he huomioisivat kaikenlaiset palveluiden käyttäjät paremmin. Tavoitteena on siis luoda mahdollisimman yrittäjiä kiinnostava ja innostava kilpailu, jotta Turun alueen palveluntarjoajat kehittäisivät yhdenvertaisuuttaan.

3.2 Tarkoitus

Kehittämistyön tarkoituksena on tukea palveluntuottajia palveluidensa yhdenvertaisuuden kehittämisessä, lisäämällä tietoisuutta esteettömyydestä sekä tukemalla muutoksen antamalla riittävästi tarvittavaa informaatiota esimerkiksi yrittäjille järjestettävien infotilaisuuksien kautta. Ensimmäisen vuoden kilpailun tarkoituksena on tuoda kilpailu näkyväksi Turussa, sekä lisätä palveluntarjoajien tietoisuutta yhdenvertaisuudesta ja innostaa heitä kehittämään palvelukulttuuriaan kaikille sopivaksi. Opinnäytetyön

kehittämistyö tukee erityisesti palvelunkäyttäjää lisäämällä palveluiden saavutettavuutta ideakilpailun kannustamana.

4 KEHITTÄMISTYÖN PROSESSI

Tämän opinnäytetyön tekeminen on aloitettu keväällä 2019, jolloin on suoritettu opinnäytetyön aiheen suunnittelu ja rajaaminen toimeksiantajan kanssa. Opinnäytetyössä tuotettu kilpailu julkaistaan toukokuussa 2020 Invalidiliiton järjestämässä Helppo liikkuu – tapahtumassa. Tarkempi suunnitelma aikataulusta ohessa (kuva 3).

Kuva 3. Aikataulusuunnitelma.

4.1 Rahoitussuunnitelma

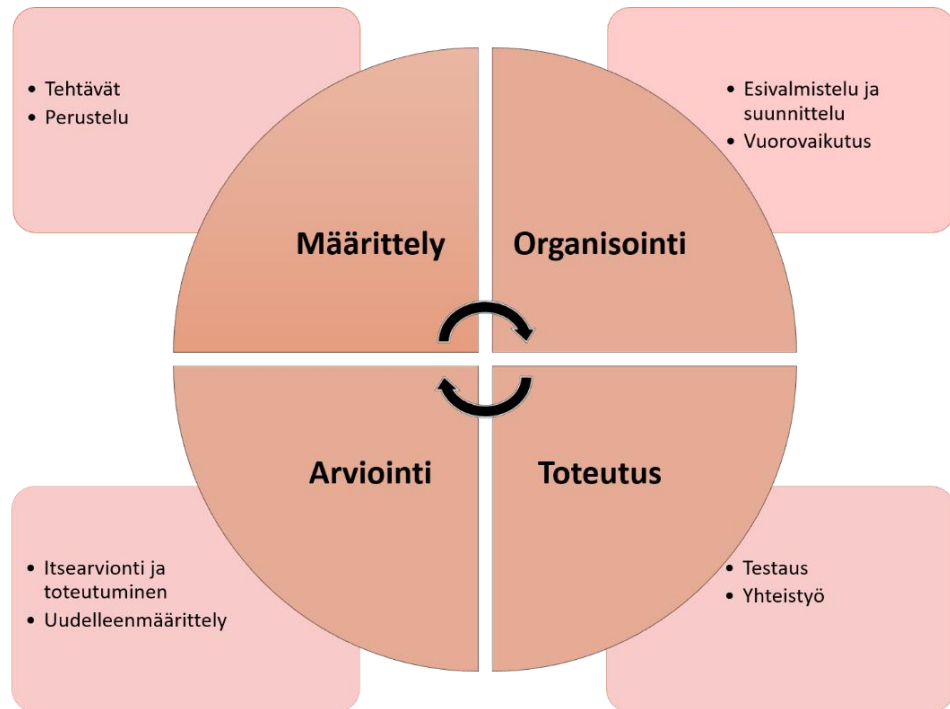
Tähän opinnäytetyöhön on tehty rahoitussuunnitelma toteutuksen yhteydessä toimeksiantajan toimesta. Toimeksiantaja on kilpailuttanut kustannukset. Rahoitussuunnitelmassa toimeksiantaja on ottanut huomioon muun muassa mahdolliset materiaalikustannukset, viestinnän ja markkinoinnin kustannukset, matkakulut, tiedotustilaisuuksien tilakustannukset ja tarjoilut. Rahoitussuunnitelmaa ei käsitellä tässä opinnäytetyössä, sillä se ei ole opinnäytetyön tekijöiden tiedossa.

4.2 Eettisyys

Tämä opinnäytetyö on tehty tutkimusetiikan periaatteiden mukaisesti. Opinnäytetyö raportoidaan avoimesti ja rehellisesti eikä opinnäytetyöhön liittyvää materiaalia salata. Opinnäytetyössä käytetään luotettavia lähteitä niitä vääristämättä. Opinnäytetyöhön liittyvissä haastatteluissa anonymisoidaan kysymyksiin vastaajat eikä heidän henkilöllisyytensä koskevia tietoja käsitellä missään vaiheessa opinnäytetyötä, sillä se ei ole tämän kaltaisen opinnäytetyön asiakashaastatteluissa oleellista. Kyselyn tuloksia voidaan hyödyntää ainoastaan Turun kaupungin palveluiden saavutettavuuden kehittämisessä. Opinnäytetyö on raportoitu siten, että materiaalia pystytään hyödyntämään jatkossa, mikäli kilpailua järjestetään uudelleen tai sitä halutaan kehittää. Valmis opinnäytetyö julkaistaan Theseuksessa.

4.3 Kehittämistyön malli ja arviointi

Kehittämistyössä on hyödynnetty spiraalimallia, joka lähentelee sosiaalikulttuurista mallia. Spiraalimallissa pyritään ottamaan huomioon ihmiset toimijoina. Mallin tekee haastavaksi henkilöiden subjektiiviset kokemukset. Spiraalimallin työskentelyn luonne toimii pienin askelin ja on jatkuvaa. Kaikkea ei voida suunnitella ennen hankkeen alkua täysin ja toimintaa kehitetään hankkeen edetessä. Tehtävät eli perustelu, organisointi, toteutus ja arviointi muodostavat jatkuvan kehän, joita arvioidaan aina uudelleen. Mallissa on tärkeää ottaa huomioon itsearviointi ja vuorovaikutus. Spiraalimalli eroaa lineaarisesta mallista siinä, että se ottaa inhimilliset tekijät huomioon. Spiraalimalli mahdollistaa aineiston kehittämisen ja käytön opinnäytetyön raportoinninkin jälkeen. (Salonen 2013, 14-16.)

Kuva 4. Spiraalimalli.

4.4 Arviointi

Opinnäytetyön tavoitteen toteutumista ja tuloksia on arvioitu kehittämistyöhön suunnattujen tutkimuskysymysten avulla. Niiden kautta voidaan tarkastella opinnäytetyöaiheen tärkeimpiä osa-alueita ja niiden toteutumista. Kehittämistoimintaa on arvioitu jatkuvasti opinnäytetyön teon lomassa.

Tutkimuskysymykset

- Miten lisätään tietoisuutta esteettömyydestä ja saavutettavuudesta Turun kivijalkaliikkeiden työntekijöiden ja omistajien keskuudessa?
- Miten motivoida kivijalkaliikkeet kehittämään ja edistämään palvelukokonaisuuttaan esteettömämmäksi ja saavutettavammaksi?
- Miten Turun keskusta-aluetta saadaan kehitettyä saavutettavammaksi kivijalkaliikkeiden osalta?

5 TARKAN POHJATYÖN KAUTTA ONNISTUNEeseen TOTEUTUKSEEN

Teoreettista pohjaa on kerätty muun muassa tekemällä internet-hakua hakusanoilla keskeisistä käsitteistä kuten esteettömyys, saavutettavuus ja yhdenvertaisuus. Tietoa on etsitty aiemmin järjestetyistä esteettömyyteen liittyvistä kilpailuista Suomessa sekä Euroopassa järjestettävästä Access City Award-kilpailusta. Teoriapohjassa on myös avattu ICF-mallin sekä työn kannalta oleellisia lakeja ja säädöksiä.

Teoreettisen pohjan keräämisen yhteydessä teetettiin kysely Turun keskusta-alueen palveluiden saavutettavuudesta joulukuussa 2019. Kyselyä toteutettiin fyysisesti sekä sähköisesti. Kyselyn kulku ja tulokset kuvataan luvussa 5.7.

5.1 ICF

ICF-luokitus antaa tietoa ja auttaa ymmärtämään toimintakyvyn ja toimintarajoitteet monipuolisesti ja eri osa-alueet huomioiden. Luokituksen avulla toimintakyvyn osa-alueet voidaan jakaa pää- ja alaluokkiin. Opinnäytetyössä pyritään vaikuttamaan erityisesti ihmisen osallistumiseen ja suoriutumiseen elinympäristössään. (THL:n www-sivut 2020.)

Kehittämistyön tarkoitus linkittyy ICF:n ympäristötekijöiden osa-alueeseen kehittämällä julkisia rakennuksia ja julkista ympäristöä kaikille sopivammaksi (e150 Julkisten rakennusten arkkitehtuuri- ja rakennussuunnittelun sekä rakentamisen tuotteet ja teknologiat). Tarkoituksenmukainen ympäristö tukee yksilöiden suoriutumista ja osallistumista arjen toteutumiseen sekä mielekkääseen vapaa-aikaan (d920 Virkistäytyminen ja vapaa-aika) kuten kulttuuriin osallistuminen, harrastuksiin osallistuminen ja sosiaalisten suhteiden ylläpito esimerkiksi sukulaisten tai ystävien kanssa. Helppokulkuinen ympäristö helpottaa suoriutumista esimerkiksi liikkumisessa paikasta toiseen (d455) ja edistää yhteisölliseen elämään osallistumista (d910). Kaikille sopiva asiantuntijaympäristö turvaa päivittäisessä elämässä tarvittavien tuotteiden ja palveluiden saannin (d620) yhdenvertaisesti. (THL:n www-sivut 2020.)

Kuva 5. ICF-malli (Suomen fysioterapeuttien www-sivut 2020).

5.2 Euroopan vammaisstrategia 2010-2020

Euroopan vammaisstrategia tähtää esteettömämpään Eurooppaan parantaakseen vammaisten osallistumista tasavertaisina yhteiskuntaan. Strategia keskittyy kahdeksaan pääkohtaan, jotka ovat saavutettavuus, osallisuus, yhdenvertaisuus, työllisyys, koulutus, sosiaalinen suojelu, terveys ja EU:n ulkopuolinen toiminta. Saavutettavuuden osalta tavoitteena on tuoda palvelut kaikkien saataville. Osallistumisen kohdalla keskitytään siihen, että vammaiset voivat nauttia kaikista EU:n kansalaisen eduista. Tarkoituksena on poistaa esteet osallistumiselle ja edistää osallistumista yhteiskunnassa. Yhdenvertaisuuden osalta tavoitteena on poistaa syrjintää ja lisätä yhdenvertaisia mahdollisuuksia. (Euroopan komitean www-sivut 2019.)

5.3 Yhdenvertaisuuslaki 1325/14

Yhdenvertaisuudesta säädetään Yhdenvertaisuuslaissa. Viranomaisella on velvollisuus arvioida yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Viranomaisella on oltava suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 5 §.) Yhdenvertaisuuslain 15 § säädetään kohtuullisista mukautuksista vammaisten ihmisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi. Palveluntarjoajien tulee tehdä

asianmukaiset ja kulloisessakin tilanteessa tarvittavat kohtuulliset mukautukset, jotta vammainen henkilö voi yhdenvertaisesti muiden kanssa saada tarvitsemiaan palveluita. (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 15 §.)

5.4 Esteetön kaupunki kilpailu – Access City Award

Esteetön kaupunki kilpailu on Euroopan komitean järjestämä jokavuotinen kilpailu saavutettavuuden edistämiseksi, johon voi osallistua kaikki Euroopan maat, joissa on enemmän kuin 50 000 asukasta. Vuoteen 2020 mennessä EU:ssa odotetaan olevan 120 miljoonaa vammaista henkilöä ja väestörakenne on muuttumassa vanhemmaksi. Esteetön kilpailu palkitsee kaupunkia, jotka ovat tehneet töitä saavutettavuuden eteen. (Euroopan komitean www-sivut 2019.) Kilpailu on järjestetty ensimmäisen kerran vuonna 2010 (Euroopan komitea 2018,11).

Kilpailun voittaja julkaistaan joka vuosi Euroopan vammaisten päivässä 5.12. Helsinki on sijoittunut kilpailussa toiseksi vuonna 2015. Myös Turku on saanut vuonna 2011 Runner Up-palkinnon Access City Awardissa. Vuonna 2018 kilpailuun osallistui 26 maata, neljä maata palkittiin. Lyon Ranska voitti kilpailun, toiseksi sijoittui Ljubljana Slovenia. (Euroopan komitean www-sivut 2019.)

Kilpailun arviointi on monivaiheinen prosessi. Kilpailijoiden tekemiä toimia arvioidaan neljän aihealueen kautta, joita ovat muun muassa rakennettu ympäristö ja julkiset tilat, tiedonvälitys ja viestintä sekä palvelut. Näitä osa-alueita arvioidaan viiden kriteerin perusteella. Kriteerit keskittyvät osallistumisen mahdollistamiseen, toimenpiteiden laajuuteen ja laatuun. (Euroopan komitea 2018, 29.)

Vuoden 2018 kilpailun voittaja – Lyon Ranska

Vuoden 2018 voittajaksi valittu Lyon on puolen miljoonan asukkaan kaupunki. Kaupunki on investoinut rahallisesti paljon itsenäisen liikkumisen tukemiseen ja 700 rakennuksen muutostöihin. Lyon on myös edistänyt vammaisten työllisyyttä kehittämällä työpaikkoja heille sopivaksi. Lyon on myös edistänyt tiedotusta ja opastusta teknologian avulla. (Euroopan komitea 2018, 2-15.)

5.5 Esteettömyyden kehittäminen Suomessa

Espoo on yksi esimerkki Suomen kaupungeista, joka on järjestänyt aikaisemmin esteettömyyttä kehittävän kilpailun. He ovat haastaneet kaupungin yrityksiä kehittämään toimintilojaan ja palveluitaan. Espoolla on ollut käytössään myös verkossa täytettävä arviointilomake kilpailuun osallistuville yrityksille, sekä he ovat lähettäneet kilpailuun osallistuville yrityksille saatekirjeen kilpailusta. Lomakkeessa pääpaino on yritysten toimitilojen soveltuvuudessa liikkumis- ja toimintaesteisille. Kilpailussa myönnetään Esteetön Espoo-tunnus niille yrityksille, joiden tilat tai palvelut ovat esteettömiä. (Espoon kaupungin www-sivut 2019.)

5.6 ESKE

ESKE on luotu edistämään yhteiskunnan esteettömyyttä. ESKE tekee monialaista yhteistyötä esimerkiksi viranomaisten ja muiden tahojen kanssa, mutta se on kaikkien saatavilla. Invalidiliitto tarjoaa ESKE:n kautta monipuolista tietoa ja neuvontaa esteettömyydestä, ja tarjoavat ajankohtaista tietoa. ESKE tarjoaa rakennetun ympäristön kartoituskursseja (ESKEH) ja tekevät esteettömyyden arviointia. Invalidiliiton verkkosivuilta löytyy myös ESKEH-kartoituslomakkeet sekä Rakennetun ympäristön esteettömyyskartoitusopas kaikkien saatavana. (Invalidiliiton www-sivut 2019.)

5.7 Turun keskusta-alueella asiointiin omakohtaiset kokemukset ja testaukset

Kilpailun kohdeympäristöä kartoitettiin fyysisesti paikan päällä syksyllä 2019. Turun keskusta-alueella havaittiin monia puutteita esteettömyyteen liittyen. Apuvälineen kanssa alueella liikkuminen koettiin haastavaksi, eikä useimpaan kivijalkaliikkeeseen ollut esteetöntä kulkua. Tutustumisen pohjalta luotiin video Turun keskusta-alueen esteettömyyden kehittämisen tarpeesta, alla linkki videoon. Video esitettiin ensimmäisen kerran opinnäytetyön suunnitelman esitysseminaarissa. Lisäksi videota on hyödynnetty ja tullaan hyödyntämään kilpailun tarpeen informoinnissa ja markkinoinnissa.

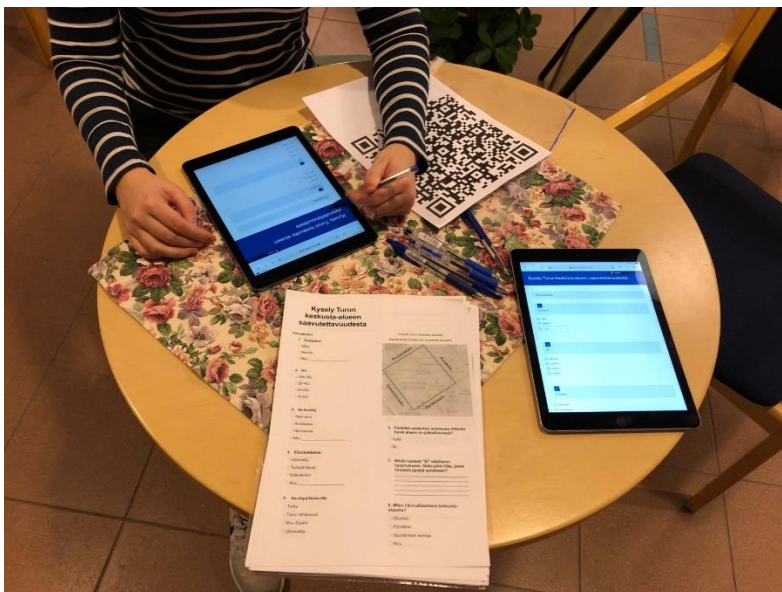
<https://www.youtube.com/watch?v=6Z7tkYwB6l8&feature=youtu.be>

Kuva 6. Ympäristön kartoitus.

5.8 Kysely Turun keskusta-alueen palveluiden saavutettavuudesta

Opinnäytetyön toteutuksen aikana suoritettiin kysely Turun keskusta-alueen palvelunkäyttäjille. Kysely suoritettiin konkreettisen tiedon saamiseksi toimintaympäristön palveluiden saavutettavuudesta. Kysely luotiin sähköisesti Microsoft Forms ohjelmaan sekä paperisena versiona.

Kuva 7. Kyselyn tekoa Ruusukorttelissa 3.12.2019.

Kyselyä suoritettiin haastattelemalla fyysisesti ihmisiä Turun keskusta-alueella. Kyselyä jaettiin myös eri sosiaalisen median kanavilla, kuten Facebookissa ja eri järjestöjen omilla sivuilla 2.12-15.12.2019. Lisäksi kyselyä suoritettiin fyysisesti 3.12.2019 Kansainvälisen vammaisten päivän tapahtumassa Turun Ruusukorttelissa. Fyysisesti haastattelemalla pyrittiin saamaan vastauksia ikääntyneemmiltä henkilöiltä ja erityisryhmiltä, jotka oletettavasti vastaisivat heikommin verkossa suoritettavaan kyselyyn. Verkkokyselyn avulla pyrittiin saamaan vastauksia hieman nuoremmalta ikäväestöltä, Turun ulkopaikkakuntalaisilta, sekä niiltä, jotka eivät kykene lainkaan syystä tai toisesta asioimaan Turun alueella.

Kuva 8. Kansainvälinen vammaisten päivä 2019.

5.8.1 Aineistonhallinta

Kyselyn tarkoituksena oli kerätä tietoa Turun kaupungin palveluiden saavutettavuudesta. Aineisto kerättiin sähköisesti Microsoft Forms-ohjelmalla luodun sähköisen lomakkeen sekä tulostetun paperisen kyselylomakkeen avulla. Tulokset luotiin kaavioiksi Excelliin, josta ne siirrettiin tähän raporttiin sekä markkinointimateriaaleihin. Aineistoa tullaan käyttämään ainoastaan tähän opinnäytetyöhön liittyvän kilpailun suunnittelussa, kilpailun tarpeen arvioinnissa ja kilpailun markkinoinnissa. Aineistossa ei kerätty vastaajilta minäänlaisia henkilötietoja.

Aineisto säilytetään opinnäytetyön tekijöiden oppilaitoksen salattujen sähköpostitunnusten takana. Fyysiset paperilomakkeet säilytetään opinnäytetyön tekijöiden kotona. Aineisto hävitetään, kun opinnäytetyö on julkaistu Theseuksessa. Forms-tiedosto poistetaan verkosta ja paperilomakkeet viedään tietoturvapaperijätteeseen. Kyselyn tulokset jäävät toimeksiantajan käyttöön.

Kyselyyn vastaajille kerrottiin kyselyn tarkoituksesta ja aineiston hyödyntämisestä. Kyselyn sähköistä linkkiä jaettiin useissa sosiaalisissa medioissa ja opinnäytetyöntekijät kirjoittivat kyselylle saateviestin, jossa kerrottiin kyselyn tarkoitus, mutta eteenpäin jaettujen linkkien saateviestiä ei kyetty kontrolloimaan. Vain opinnäytetyöntekijät pääsevät käsiksi kerättyyn aineistoon, muut käyttäjäryhmät ja asiakkaat saavat kyselyn tulokset toissijaisena opinnäytetyön raportista sekä markkinointimateriaaleista.

5.8.2 Kyselyn kysymykset

Kyselyä suunniteltiin ensin suoritettavan kahden yksinkertaisen kysymyksen avulla, mutta lopulta päädyttiin suorittamaan laajempi kysely kattavamman tiedon saamiseksi. Haastattelun kysymysten muotoilussa on näkynyt opinnäytetyön kehittämistyön malli. Kysymyksiä on muotoiltu moneen otteeseen opinnäytetyön tekijöiden kesken. Haastattelukysymyksistä on tehty erilaisia versioita ja niiden toimivuutta ja tarkoitusta on pohdittu useaan otteeseen toimeksiantajan kanssa. Haastattelun merkitystä ja sen hyötyä on pohdittu muun muassa opinnäytetyösuunnitelman esitysseminaarissa ja ohjaavan opettajan kanssa keskustellen. Lopullinen haastattelurunko ja kysymykset muotoutuivat monen kokeilun ja arvioinnin jälkeen. Alla lopulliset haastattelukysymykset.

Haastattelukysymykset:

1. Perustiedot

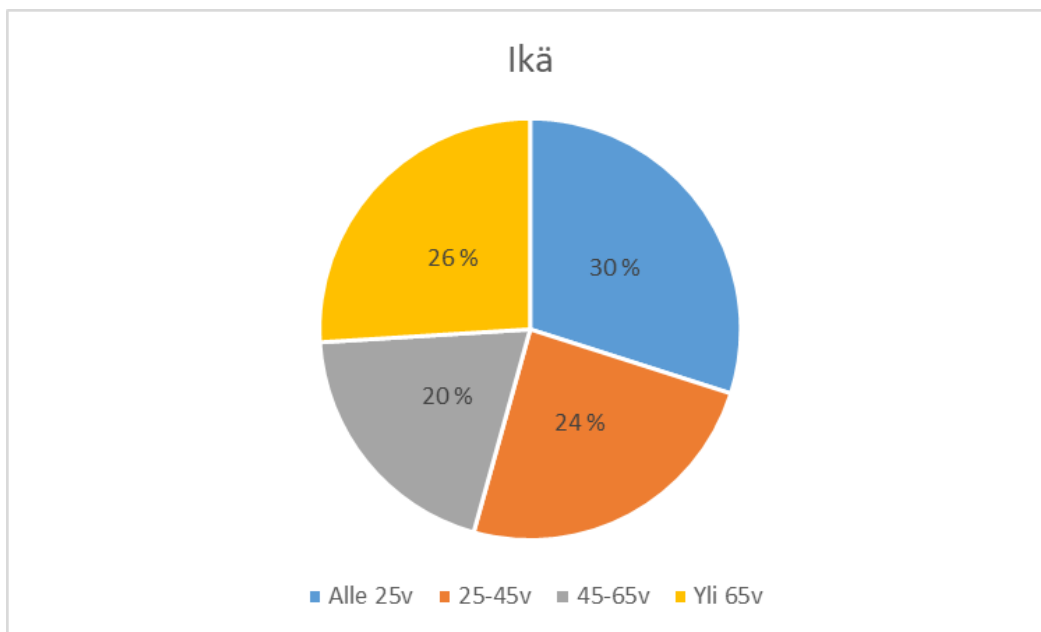
- 1.1 Sukupuoli (nainen,mies,muu/en halua määritellä).
- 1.2 Ikä (alle 25v, 25-45v, 45-65v, yli 65v).
- 1.3 Sivilisääty (Naimaton, avoliitossa, naimisissa, muu).
- 1.4 Elämäntilanne (opiskelija, työssä käyvä, eläkeläinen, muu mikä?).
- 1.5 Asuinpaikkakunta (Turku, lähikunnat, muu suomi, ulkomailla).

2. Asiointi keskusta-alueella

- 2.1 Pystytkö mielestäsi asioimaan riittävän hyvin Turun keskusta-alueen kivijalkaliikkeissä? (kyllä, ei) näytetään rajattu alue.
- 2.2 Mikäli vastasit ”Ei” edelliseen kysymykseen. Onko jokin liike, missä haluaisit pystyä asioimaan? (Avoin kysymys)
- 2.3 Miten liikut pääasiassa keskusta-alueella? (kävellen, pyöräillen, apuvälineen kanssa, muu?)
- 2.4 Missä asioit tällä hetkellä mieluiten? (kauppakeskuksissa, kivijalkaliikkeissä, torilla, muualla?)
- 2.5 Minkä toivoisit kehittyvän palveluiden saavutettavuuden osalta? (työntekijöiden palveluasenteet, liiketilat ja järjestelyt, verkkosivut ja tiedotus tai opasteet, muu/en osaa sanoa)
- 2.6 Mikä tuo sinut Turun keskusta-alueelle? (kulttuuripalvelut, hyvinvointi- ja kauneuspalvelut, matkapalvelut, vähittäistavarapalvelut)

5.8.3 Kyselyn tulosten tulkinta

Kyselyyn vastasi yhteensä 127 ihmistä, joista 101 oli naisia ja 26 miehiä. Ikäjakauma kyselyyn vastanneiden kesken oli hyvin tasainen, eniten kyselyyn vastasi alle 25-vuotiaat, joita oli 30% ja yli 65-vuotiaat, joita oli 26%. Vähiten vastauksia kertyi 45-65-vuotiailta, joita oli 20% kyselyyn vastanneista (Kaavio 1 Ikä). Vastauksien mukaan enemmistö oli naimattomia 39% ja eläkkeellä olevia 35%. Kaikista vastanneista 76% asui Turussa.

Kaavio 1. Ikä.

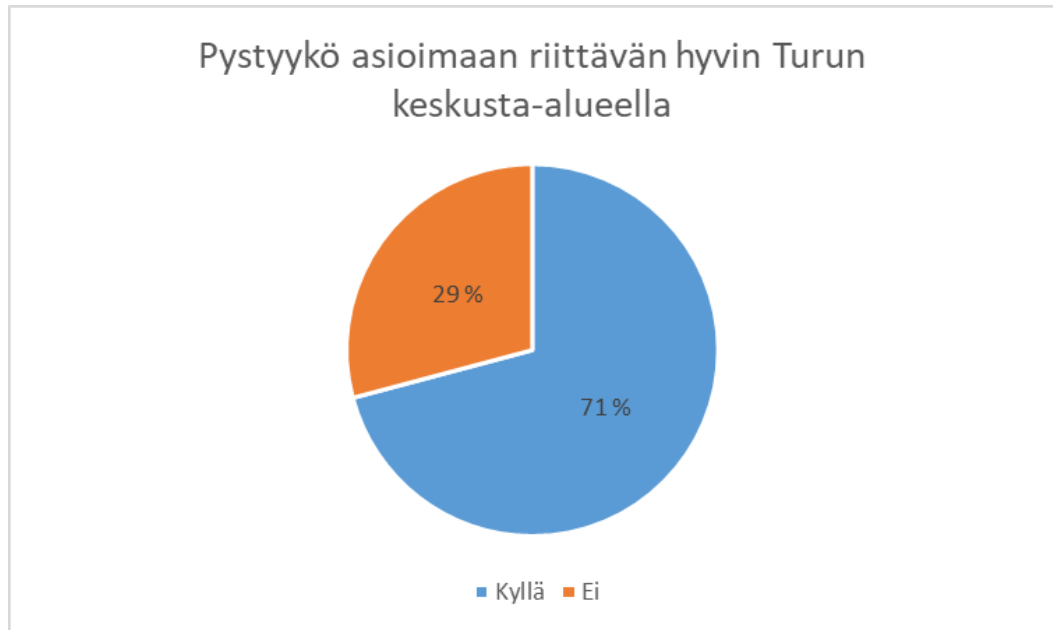
Riittävän hyvin alueen kivijalkaliikkeissä pystyi mielestään asioimaan 71% vastaajista ja 29% vastaajista oli eri mieltä (Kaavio 2 Asiointi keskusta-alueella). 23 ihmistä, jotka vastasivat kysymykseen kieltävästi, kirjoittivat avoimeen kenttään paikkoja, joissa haluaisivat pystyä asioimaan. Toimintaympäristön alueella haluttaisiin pystyä asioimaan muun muassa eri ruokapaikoissa, Kauppahallissa, torilla, Yliopiston apteekissa, Specsaver-sillä, yliopistonkadun kivijalkaliikkeissä (erityisesti niissä joissa on portaita). Yliopistonkadulla sijaitseva uusi pankki mainittiin vastauksissa useasti;

”Uusi pankki yliopistonkadulla, ennen isosisko siinä.”

”Kiinnostaisi uusi pankki Yliopistonkadulla, vaimo ei pääsisi koskaan ja minullakin ongelmia.”

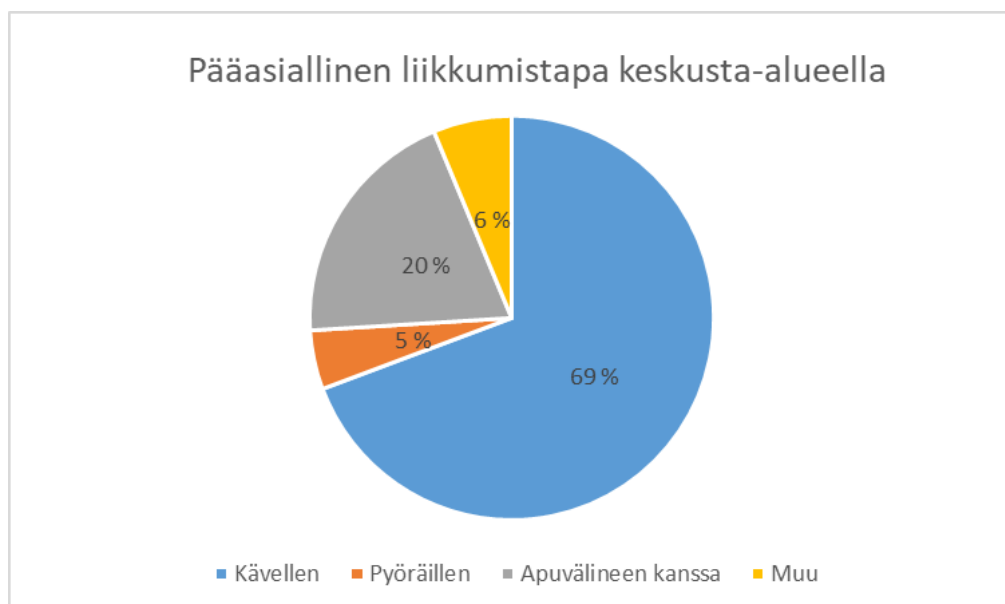
”Kaikki missä ei pääse sähköpyörätuolilla. En mahdu pankin hissiin edes Yliopistonkadulta Danske bank. Uusikin pankki on mahdoton meille invalideille.”

Toimintaympäristön ulkopuolelta mainittiin Cybershop ja Wiklund. Monet mainitsivat yleisesti vaikeakulkuisen maaston Turun keskusta-alueella, katteettomat portaat ja pysäköintipaikkojen puutteen.

Kaavio 2. Asiointi keskusta-alueella.

Kyselyyn vastanneet kulkevat pääsääntöisesti kävellen (69%) tai apuvälineen kanssa (20%) asioidessaan Turun keskusta-alueella. (Kaavio 3 Liikkuminen keskusta-alueella) Kuitenkaan moni ei tällä hetkellä asioi mielellään keskusta-alueen kivijalkaliikkeissä vaan suosii enemmän kauppakeskuksissa asiointia. Jopa 80% kyselyyn vastanneista asioi mieluummin kauppakeskuksissa (Kaavio 4 asiointipaikat).

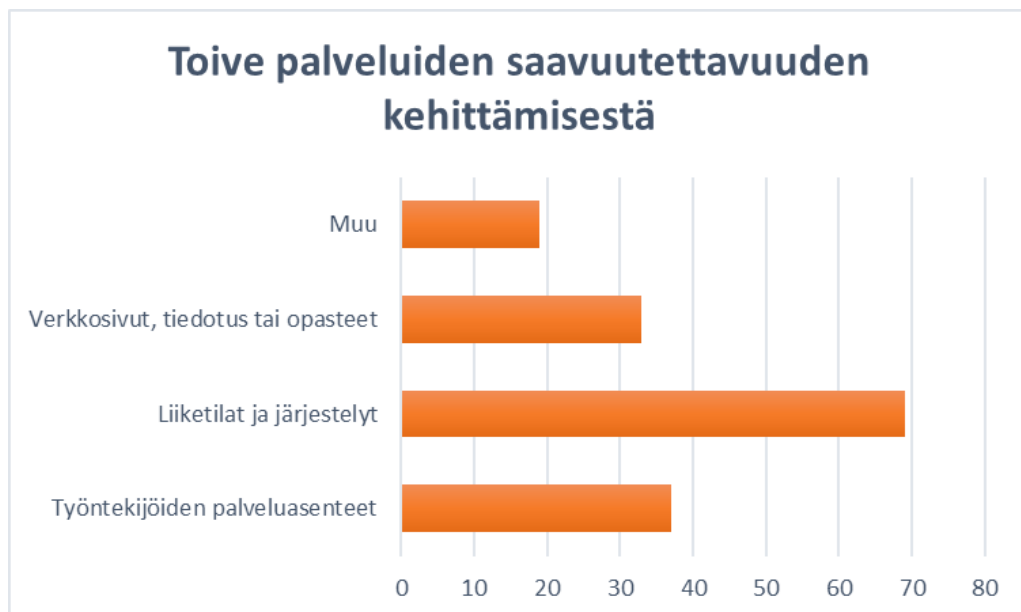

Kaavio 3. Liikkuminen keskusta-alueella.

Kaavio 4. Asiointipaikat.

Liiketilat ja järjestelyt koettiin tärkeimmiksi palveluiden saavutettavuuden kehittämisen kohteiksi. Työntekijöiden palveluasenteet ja opasteet, verkkosivut ja tiedotus koettiin myös hyviksi kehittämisen kohteiksi (Kaavio 5 Palveluiden kehittäminen). 44% vastanneista käy ostoksilla Turun keskusta-alueelle tullessaan, kulttuuri tai ruoka tuo 34% vastanneista keskustaan.

Kaavio 5. Palveluiden kehittäminen.

6 KYNNYKSET MATALIKSI-KILPAILU 2020

Kynnykset mataliksi -kilpailu käynnistetään ensimmäistä kertaa Turussa Helppo liikkua - tapahtumassa 20.5.2020. Kilpailun tavoitteena on innostaa ja aktivoida Turun keskusta-alueen kivijalkaliikkeiden yrittäjiä kehittämään palveluitaan, sekä huomioimaan kaikenlaiset palvelunkäyttäjät toiminnassaan. Kilpailun tavoitteena on edistää yhdenvertaisuutta antamalla palveluntuottajille tietoa muun muassa esteettömyydestä ja tukemalla yrittäjiä muutosvalmiuteen. Tässä kappaleessa käydään läpi kilpailun järjestämisen suunnitelma.

6.1 Kilpailun järjestämisen pohjatyö

Kilpailun järjestämistä varten on tutkittu esteettömyyttä koskevia säädöksiä ja lakeja sekä etsitty tietoa aiemmin järjestetyistä esteettömyyttä tukevista kilpailusta. Turun keskusta-alueen palveluiden käytettävyydestä on teetetty kysely tähän opinnäytetyöhön liittyen. Tarkempi kuvaus pohjatyöstä löytyy kappaleesta 5; Tarkan pohjatyön kautta onnistuneeseen toteutukseen. Kilpailun suunnittelussa on hyödynnetty yhteistyökumppaneilta saatuja materiaaleja sekä asiantuntijatietoa.

6.2 Kilpailu näkyväksi

Kilpailu pyritään saamaan näkyväksi markkinoinnin ja sosiaalisen median avulla. Markkinointia ja somepuolta on suunniteltu yhteistyössä Turun kaupungin esteettömyyskoordinaattorin sekä kaupungin viestintähallinnon kanssa. Kilpailulle on yhteistyössä Turun kaupungin viestintähallinnon kanssa suunniteltu oma logo markkinointia varten.

Kuva 9. Alustava logo vaakaversio.

Sosiaalisen median markkinointi hoidetaan Turun kaupungin eri tileillä (muun muassa Facebook, Instagram, Twitter, kaupungin verkkosivut) toimeksiantajan toimesta. Lisäksi yhteistyökumppanit tukevat kilpailun markkinointia omilla sosiaalisen median kanavillaan. Mediajulkaisuista on vastuussa kilpailun toteuttajat. Kilpailun sometileillä julkaistava asiatieto tulee aina lähteistää. Invalidiliiton omia julkaisuja saa jakaa kilpailun tileillä, sekä Helppo liikkua -tapahtuman logo saa näkyä kaikilla kilpailun tileillä. Kilpailulle on kohdennettu oma hashtag #kynnyksetmataliksi (#sänktrösklarna), jota voidaan käyttää kaikissa julkaisuissa, joiden keskiössä on yrityksille suunnattu kilpailu. Kaikki kilpailun materiaalit käännetään myös ruotsin kielelle.

Kuva 10. Helppo liikkua -logo.

Kilpailusta tehdään verkkojulkaisu Turun omille verkkosivuille, joka pysyy ajan tasalla koko kilpailun ajan kilpailun toteuttajien toimesta. Verkkojulkaisun ensimmäisen version ovat suunnitelleet opinnäytetyön tekijät (liite 2). Verkkojulkaisusta käy ilmi kilpailun tarkoitus ja se antaa tietoa esteettömyydestä. Verkkojulkaisussa käsitellään myös opinnäytetyön yhteydessä teetetyn kyselyn tuloksia. Julkaisun kautta löytyy linkki kilpailun osallistumiseen sekä osallistujien itsearviointilomakkeeseen.

6.3 Ensimmäisen vuoden kilpailuaikataulu

Kilpailu julkaistaan ja käynnistetään opinnäytetyön tekijöiden toimesta keskiviikkona 20.5.2020 kello 12 Helppo liikkua-tapahtuman yhteydessä. Kilpailuun voi osallistua koko kilpailun kulun aikana. Kilpailuaika päättyy 3.12.2020 Kansainvälisenä vammaisten päivänä, jonka jälkeen kilpailun järjestäjät aloittavat osallistuneiden kilpailijoiden suunnitelmien arvioinnin ja valitsevat voittajan. Arviointiaika on 1.1.2021-30.4.2021. Voittaja julkaistaan toukokuussa 2021 Helppo liikkua-tapahtuman yhteydessä.

6.4 Kilpailun kulku

Kilpailun käynnistämisen jälkeen kilpailuun voi osallistua itse ilmoittautumalla Turun verkkosivuilta löytyvästä julkaisusta. Kilpailun osallistajat laativat oman suunnitelman yrityksensä kehittämisestä ja toimittavat suunnitelman verkossa 3.12.2020 mennessä. Lomakkeena toimii Invalidiliiton kehittämä Esteettömyyden ja saavutettavuuden itsearviointi yrityksille-lomake (liite 3). Kilpailun järjestäjät lähestyvät haastatteluissa ilmoitettuihin yrityksiin sähköpostitse tai käymällä fyysisesti tapaamassa yritysten edustajia ja kertovat, että heidän liikkeensä on mainittu kyselyssä ja kannustavat yritystä osallistumaan kilpailuun.

Vammaisneuvosto järjestää Turun seudun kivijalkaliikkeiden yrittäjille infotilaisuuden, jonka tarkoituksena on lisätä yrittäjien tietoisuutta yhdenvertaisista palveluista ja siitä miten palveluiden tuottajat voisivat kehittää liikkeidensä palveluita esteettömämmäksi ja saavutettavammaksi. Infotilaisuuksissa suositellaan käsiteltävän yrityksille mielenkiintoisesti ja arkikielellä selvennettynä mitä esteettömyys, saavutettavuus ja yhdenvertaisuus tarkoittavat. Suositeltavaa olisi kertoa esimerkiksi ESKEH-kartoitusmenetelmän kriteerejä ja ohjata yrityksiä kokemuksen perusteella käytännön ratkaisuihin. Infotilaisuuksissa

voitaisiin järjestää myös tuote-esittelyitä. Turun Ammattikorkeakoulun Kunnonkoti on ollut kiinnostunut järjestämään asiaa yhteistyössä tilaisuuden tullessa.

Kilpailuajan päätyttyä kilpailun järjestäjät arvioivat kilpailijat ja valitsevat voittajan. Voittaja julkaistaan julkisesti kaupungin verkkojulkaisussa sekä voittajalle ilmoitetaan julkistuspäivänä henkilökohtaisesti. Kilpailun voittaja palkitaan.

6.5 Arviointi

Arvioinnissa käytetään Invalidiliiton Esteettömyyden ja saavutettavuuden itsearviointi yrityksille-lomaketta (liite 3) sekä kahta muuta arviointikohtaa, jotka kuvataan kohdassa 6.5.1 Arviointikriteerit. Itsearviointilomake käsittelee yrityksen saavutettavuuden ja esteettömyyden eri osa-alueita.

Kilpailuun osallistuneet valitsevat itsearviointilomakkeessa vastauksen kulloiseenkin väittämään vaihtoehtoista ”kyllä”, ”ei” tai ”järjestettävissä”. Mikäli kilpailija valitsee vaihtoehdon ”järjestettävissä”, tulee kilpailijan kertoa kirjallisesti ja selkeästi, miten järjestäisi asian kyseisessä yrityksessä.

Ensimmäisen vuoden kilpailu on ideakilpailu ja näin ollen ajatuksena on parhaan suunnitelman palkitseminen, ei esteettömimmän yrityksen. Kilpailu ei pyri yritysten täydellisyteen vaan motivoimaan yrityksiä huomioimaan kaikenlaiset palvelunkäyttäjät olemassa olevien resurssien mukaan.

Kilpailun järjestäjät arvioivat paikan päällä eniten pisteitä saaneen yrityksen. Tarkistuskäynnin yhteydessä tarkistetaan, että ”kyllä” vastatut kohdat toteutuvat liikkeessä. Kilpailijoiden saadessa tasapistemäärän arvioidaan lomakkeen osa-alue ”palvelut” kertoimella kaksi.

6.5.1 Arviointikriteerit

Kilpailuun osallistuneiden yritysten yhdenvertaisuutta edistävä toimintasuunnitelma tullaan arvioimaan kaikkien aihealueiden pohjalta (palvelut, strategia, henkilöstö, tilat). Lomakkeen osa-alueiden kohdalta tullaan arvioimaan kaikki väittämät. Vastauksesta ”kyllä” saa automaattisesti yhden pisteen, vastauksesta ”ei” saa nolla pistettä ja vastauksesta ”järjestettävissä” saa kaksi pistettä, kun osallistuja on kirjallisesti kuvannut realistisen

suunnitelman kyseisen kohdan toteuttamisesta. Lomakkeen eri osa-alueet pisteytetään alla olevan ohjeistuksen mukaisesti (taulukko 1), jolloin maksipistemäärä lomakkeen arvioinnista on 58 pistettä.

Taulukko 1. Arviointilomakkeen pisteytys.

Arvioitava osa-alue	Pistemäärä
Palvelut	0-12 pistettä
Strategia	0-6 pistettä
Henkilöstö	0-10 pistettä
Tilat	0-30 pistettä

Arviointilomakkeen lisäksi kilpailun osallistujia arvioidaan kilpailuun osallistumisen aktiivisuuden pohjalta. Mikäli kilpailija on osallistunut järjestettyyn infotilaisuuteen, saa osallistuja siitä yhden pisteen. Mikäli kilpailija on osoittanut aktiivisuutensa tekemällä jonkin konkreettisen muutoksen toiminnassaan, mikä on arvioitavissa (esimerkiksi. internet-sivujen päivittäminen, henkilökunnan informointi yhdenvertaisuudesta) saa osallistuja yhden pisteen (taulukko 2). Näin ollen kilpailun maksimipistemäärä on 60 pistettä.

Taulukko 2. Muu pisteytys.

Arvioitava osa-alue	Pistemäärä
Infotilaisuuteen osallistuminen	0-1 pistettä
Aktiivisuuden osoittaminen	0-1 pistettä

6.6 Palkinto

Kilpailun voittajan palkinnoksi on ehdotettu kilpailun arviointilomakkeessa ilmenevä yksittäinen muutostyö tai jokin muu konkreettinen muutos liiketilojen esteettömyyden edistämiseksi. Muita vaihtoehtoja kilpailun palkinnoksi on ollut yritysten markkinointinäkyvyys esimerkiksi Turun kaupungin verkkosivuilla, sanomalehdissä tai sosiaalisen median kanavilla. Lopullisen palkinnon valitsemisesta ja järjestämisestä vastaa Turun kaupunki.

6.7 Tarran avulla tietoa kaikille asioimiseen soveltuvista kivijalkaliikkeistä

Kilpailun suunnittelun yhteydessä on ollut tärkeää pohtia, miten kilpailun jälkeen Turussa asioivat tietävät, mitkä kivijalkaliikkeet huomioivat kaikenlaiset palveluidenkäyttäjät. Yhteistyötahojen kanssa on todettu, että jonkinlainen merkki tai tarra olisi hyvä idea asettaa kivijalkaliikkeiden sisäänkäyntien läheisyyteen. Opinnäytetyön toteutusvaiheessa, toimeksiantaja on päättänyt, että merkin tai tarran suunnittelu ei ole tarpeen, vaan sen huolehtii itse kilpailun toteuttajat. Kuitenkin tarraa on suunniteltu yhdessä ja sloganeiksi on ehdotettu muun muassa;

”Meillä/Täällä voit asioida esteettömästi”

”Olemme huomioineet esteettömyyden”

”Tuemme esteetöntä asiointia”

Ikkunatarraan laitettavassa tekstissä olisi hyvä näkyä myös kilpailun vuosiluku, jotta tiedetään, milloin tarra on annettu. On hyvä ottaa huomioon, että liikkeet eivät välttämättä kykene tarjoamaan täysin esteettömiä palvelutiloja. Eli tekstin tulisi ennemminkin korostaa sitä, että kyseinen liike on huomionut esteettömyyden ja haluavat palvella kaikkia asiakkaitaan rajoitteistaan huolimatta. Tarrojen suunnittelusta ja jakelusta vastaa kilpailun toteuttajat.

Kuva 11. Kynnykset mataliksi tarraluonnos.

7 KILPAILUN JULKAISU

Tässä kappaleessa käsitellään kilpailun julkaisun esityö sekä 2020 Helppo liikkua-tapahtuman suunnittelu ja järjestäminen. Esityötä ja järjestelyä on tehty yhteistyössä Turun kaupungin edustajien sekä muiden yhteistyötahojen, kuten Invalidiliiton ja VAPI ry:n kanssa. Esityö ja suunnittelu on jäänyt kesken maailmanlaajuisen tilanteen takia, josta kerrotaan kappaleessa 8; Kansainvälisen pandemian vaikutus opinnäytetyöprosessiin.

7.1 Kilpailun julkaisun esityö

Kilpailu julkaistaan sähköisesti 20.5.2020 kello 12 Turun kaupungin verkkosivuilla julkaistavassa uutisessa, jota päivitetään koko kilpailun ajan toimeksiantajan toimesta. Opinnäytetyön tekijät ovat suunnitelleet uutisen sisällön (liite 2). Uutiseen on koottu tietoa kilpailusta, sen tarpeesta ja esteettömyydestä lukijaa innostavalla tavalla.

Kilpailun julkaisupäivänä opinnäytetyön tekijät osallistuvat Helppo liikkua - tapahtumaan, jossa he julkaisevat tapahtumassa kävijöille palveluiden saavutettavuuden kyselyn tuloksia. Helppo liikkua - tapahtuman suunnittelu käydään tarkemmin läpi seuraavassa kappaleessa.

7.2 Helppo liikkua - tapahtuman suunnittelu ja järjestäminen

Opinnäytetyön tekijät ovat osallistuneet alkukeväästä 2020 alkaen Helppo liikkua - tapahtuman suunnittelupalaveriiniin. Tapahtuma järjestetään Hansakorttelissa Hansatorilla 20.5.2020 kello 11-15. Tämän vuoden Helppo liikkua - viikon teemana on Taksi tuuksi ja turvalliseksi. Tavoitteena on nostaa toimivien taksipalveluiden arvostusta sekä parantaa asiakasturvallisuutta ja luotettavuutta siellä, missä puutteita on. Turun tapahtumassa käsitellään lisäksi viime vuoden teemaan nojaten Kynnykset mataliksi - kilpailun julkaisuun liittyviä asioita.

Kynnykset mataliksi -kilpailu julkaistaan tapahtumassa. Opinnäytetyön yhteydessä teetetyt kyselyn tulokset esitetään A0 kokoisilla postereilla. Postereissa esitetään samat kaaviot kuin tämän opinnäytetyön kappaleessa 5.8.3. Kyselyn tulosten tulkinta. Kilpailulle on suunnattu tapahtumassa oma piste, johon ohikulkijat ja kilpailusta kiinnostuneet

voivat tulla esittämään kysymyksiään ja keskustelemaan esteettömyydestä Turussa. Kilpailun logo ja hashtag tulevat näkymään kilpailun pisteellä.

Kilpailun markkinoinnin tueksi opinnäytetyön tekijät rekrytoivat (liite 4) Turun Ammattikorkeakoulun Kunnonkodin kautta kaksi harjoittelussa olevaa fysioterapeuttiopiskelijaa sekä kaksi muuta asiasta kiinnostunutta fysioterapeuttiopiskelijaa järjestämään tapahtumaan esteettömyyteen liittyvän radan, jota ohikulkijat pääsevät kokeilemaan. Rataan on ehdotettu muun muassa pyörätuolilla kuljettavaa ramppia tai rataa, joka simuloi esteellisyyden haasteita, näköhaittasien avulla suoritettavia tehtäviä tai Ageman-puvun kokeilua/esittelyä. Ageman-puku simuloi kokeilijalleen miltä tuntuu olla ikääntynyt. Opiskelijoiden toteuttamaa esteettömyysrataa ei käsitellä tarkemmin tässä raportissa.

8 KANSAINVÄLISEN PANDEMIAN VAIKUTUS OPINNÄYTETYÖPROSESSIIN

Joulukuussa 2019 Kiinassa käynnistynyt koronavirusepidemia COVID-19 levisi maaliskuussa 2020 maailmanlaajuisesti pandemiaksi. Maaliskuussa pandemia aiheutti Suomessakin erilaisia toimenpiteitä ihmisten liikkumisen, kokoontumisen ja palveluiden käytön rajoittamiseksi. (Duodecim 2020. Uusi koronavirus (COVID-19).)

Pandemian vaikutukset tulevat näkymään erityisesti yrittäjien toiminnassa, yritysten selviytyminen on tällä hetkellä vaakalaudalla ja näin ollen kilpailun suorittaminen tässä maailmantilanteessa ei tunnu myöskään eettisesti oikealta ratkaisulta.

Pandemian vuoksi opinnäytetyön toteutus päätettiin keskeyttää. Toteutuksen päättämisestä kokoustettiin 23.4.2020 opinnäytetyötä ohjaavan opettajan kanssa sekä 24.4.2020 toimeksiantajan kanssa. Yksimielisesti kilpailu päädyttiin siirtämään vuodella eteenpäin, jolloin kilpailu käynnistyy toukokuussa 2021.

Helppo liikkua 2020 – tapahtuma peruutettiin ja tulevat opinnäytetyön toteutukseen liittyvät palaverit mm. vammaisneuvoston kanssa peruttiin. Kilpailun järjestäminen myöhemmin kuitenkin onnistuu tämän opinnäytetyön kappaleen 6; Kynnykset mataliksi – kilpailu 2020 mukaisesti aikataulua soveltaen. Opinnäytetyön raportoinnissa näkyy työn sen hetkinen tilanne, mihin toteutuksessa jäätiin eikä raportointia muuteta vastaamaan tulevaa suunnitelmaa.

9 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tässä kappaleessa käydään läpi opinnäytetyön tekijöiden näkemys työn onnistumisesta ja käsitellään jatkokehittämisideat. Pohdinnassa on painotettu spiraalimallin käytön tarkastelua opinnäytetyössä. Opinnäytetyö on osoittanut fysioterapia-alan moninaisuutta ja fysioterapeuttien käytettävyyttä yhteiskunnan kehittämistyössä.

9.1 Spiraalimallin näkyminen opinnäytetyössä

Spiraalimallin käyttöön päädyttiin heti työn suunnitteluvaiheessa ja sitä on hyödynnetty läpi opinnäytetyöprosessin. Jokainen työvaihe on määritelty ja niitä on uudelleen ja uudelleen organisoitu, arvioitu ja kehitetty useaan otteeseen työn edetessä. Tässä työssä olisi voinut olla käytössä myös esimerkiksi lineaarimalli, sillä työssä on alusta asti ollut selkeää päämäärä. Päämäärään on edetty asteittain koko prosessin ajan. Spiraalimalli kuitenkin koettiin tukevan kehittävää työskentelyä, sillä työssä on pystytty koko prosessin ajan palaamaan alkuvaiheen asioihin ja tarkastelemaan niiden toimivuutta uudelleen ja uudelleen.

9.1.1 Tavoitteiden toteutuminen

Opinnäytetyön tavoitteen muodostuminen alkoi välittömästi toimeksiantajan ensitapaamisen jälkeen. Haasteita tavoitteiden muodostamiseen toi muun muassa aiheen rajauksen tekeminen sekä aikataulutus työlle. Aluksi oli haastavaa nähdä kokonaisvaltaista kuvaa käytössä olevista resursseista. Tärkeää oli huomioida opinnäytetyön laajuus suhteessa toimeksiantoon. Aiheen laajuudesta keskusteltiin useaan otteeseen ohjaavan opettajan ja toimeksiantajan kanssa. Tavoite muodostui nykyiseen muotoonsa vasta sen jälkeen, kun päätettiin rajata aihe vain kilpailun suunnitteluksi.

Päätavoitteena oli tehdä mahdollisimman kattava suunnitelma kilpailun järjestämiselle niin, että kilpailu voidaan toteuttaa suunnitelman avulla uudelleen tulevinakin vuosina. Tavoitteena oli myös innostaa kilpailun myötä Turun alueen yrittäjiä kehittämään palveluitaan yhdenvertaisemmiksi.

Tavoitteiden toteutumisen eteen on nähty ajallisesti paljon vaivaa. Kilpailun järjestämiselle tehty suunnitelma on vaatinut jatkuvaa yhteistyötä eri tahojen kanssa, sekä jatkuvaa työn arviointia ja uudelleenkehittämistä kuluneen vuoden aikana.

Tavoite kilpailun suunnitelman luomisesta onnistui hyvin, kappaleessa 6; Kynnykset mataliksi – kilpailu suunniteltu kilpailun pohjatyö on toistettavissa muiden toteuttajien toimesta muina vuosina vain muokkaamalla päivämääriä. Kilpailu on opinnäytetyön tekijöiden mielestä innostava ja kannustaa esteettömyyden kehittämiseen. Kuitenkin tavoitteena ollut ”innostaa kilpailun myötä yrittäjiä”, ei voida tässä kohtaa arvioida, joten tavoite olisi kannattanut jo alkuvaiheessa muodostaa erilaiseksi. Yhdenvertaisten palveluiden konkreettinen kehittäminen Turun keskusta-alueella on vielä työn alla, sillä kilpailua ei ole vielä käynnistetty opinnäytetyön aikana. Kilpailun toteutusvaiheen aikana ja sen päätyttyä yhdenvertaiset palvelut Turun keskusta-alueella toivottavasti ovat ottaneet ensimmäisen askeleen oikeaan suuntaan.

9.1.2 Opinnäytetyön toteutuksen tarpeen selvittäminen

Opinnäytetyön tekijät halusivat selvittää ja saada konkreettista tietoa Turun keskusta-alueen palveluiden saavutettavuudesta. Palveluiden saavutettavuuden selvittämiseksi päätettiin teettää kysely Turussa asioiville. Alkuun suunniteltiin lyhyen kahden kysymyksen haastattelu, tarkoituksena oli saada tietoa vain niistä paikoista, joissa asiakkaat kokevat asioinnin haasteelliseksi, jotta kyseiset yritykset voitaisiin haastaa kilpailuun. Kyselyn tarvetta ja sen sisältöä pohdittiin yhdessä toimeksiantajan kanssa useaan otteeseen. Lopuksi päädyttiin teettämään laajempi kysely, jonka avulla saatiin myös tietoa, kuka palveluita Turun keskustassa käyttää, miten he liikkuvat keskusta-alueella, missä he mieluiten asioivat ja mitkä ovat heidän mielestään suurimmat haasteet asioinnin toteutumisessa.

Kyselyn tulokset tuottivat tärkeää tietoa kilpailun järjestämiseen sekä Turun kaupungille ympäristön kehittämiseen. Lisäksi tuloksien avulla Turun alueen yrittäjät voivat saada myös tärkeää tietoa palveluidensa saavutettavuudesta ja haasteista, joita keskustan vanha arkkitehtuuri tuo. Lisäksi kyselyn tulokset osoittivat opinnäytetyöaiheen ja kohteen tärkeäksi ja hyödylliseksi Turun keskustan palveluiden saavutettavuuden ja esteettömyyden edistämiseksi.

9.1.3 Aikataulun ja työn laajuuden seuraaminen

Opinnäytetyön suunnitelmavaiheessa tehtiin oma aikataulu, jossa pyrittiin rajaamaan ajallisesti työtehtävät. Alussa tehty suunnitelma oli hyvin realistinen ja siinä pysyttiin koko opinnäytetyön ajan. Toteutusvaiheen alussa ajateltiin, että opinnäytetyö olisi voitu esittää aikaisemmin maaliskuussa, valitettavasti harjoittelu ja muut koulutyöt estivät opinnäytetyön valmistumisen etuajassa. Myöskään yhteistyötahojen kokousten aikataulut eivät olleet opinnäytetyön tekijöiden vaikutettavissa, mikä osaltaan vaikutti prosessin kulkuun.

Haasteena opinnäytetyön toteutuksessa oli työn laajuudessa pysyminen. Itse opinnäytetyön päätavoitteessa pysyminen onnistui hyvin, mutta opinnäytetyön eri vaiheissa otettiin lisää yksittäisiä tehtäviä, kuten luotiin markkinointimateriaaleja, osallistuttiin Helppo liikkua -tapahtuman suunnitteluun ja rekrytoitiin Turun ammattikorkeakoulun fysioterapeuttiopiskelijoita tapahtumapäivään. Kyselyn teettäminen tässä laajuudessa ei kuulunut alun perin suunnitelmaan, joten aikataulusta ja työn laajuudesta rönsyiltiin runsaastikin.

Opinnäytetyö olisi voitu pilkkoa moneen osaan. Pelkästään Turun keskustan alueen palveluiden saavutettavuuden arviointi ja kartoitus olisi ollut jo yksi riittävä opinnäytetyöaihe. Myös Helppo liikkua – tapahtuman suunnittelusta olisi saanut tehtyä oman opinnäytetyön. Aihetta olisi siis voinut pilkkoa enemmän. Työn laajuus tuotti haasteita raportoinnissa, kun se haluttiin pitää selkeänä ja ytimekkäänä.

9.2 Ammatillinen kasvu ja kehitys

Työskentelyn myötä ammatillista kasvua on tullut moniammatillisesta työskentelystä eri organisaatioiden ja järjestöjen kanssa. Pitchaus on tullut tutuksi eri kokouksissa. Aikaa oman aiheen esittelyyn ei ole kokouksissa ja yhteistyökumppanien tapaamisissa ollut paljoa, joten on ollut hyvin tärkeää esittää aihe ytimekkäästi ja niin, että kuuntelija on kiinnostunut keskustelemaan lisää yhteistyökuvioista. Myös yhteisesti päätettävien asioiden keskusteluun on ollut rajatusti aikaa kokouksissa, joten olemme oppineet puheen- vuorollamme johtamaan keskustelua haluamaamme lopputulokseen ja päämäärätietoisesti selvittämään muiden kannan käsiteltäviin aiheisiin. Tapaamiset ja yhteistyökumppaneilta saatu tieto ja kokemus ovat opettaneet kohtaamaan ihmisiä huomioiden heidän erityistarpeensa ja huomioimaan mahdolliset rajoitteet kaikessa suunnittelussa.

Projektin aikana on opittu hallitsemaan käytössä olevia resursseja ja mikäli opinnäytetyö nyt toistettaisiin uudelleen olisi lopputulos varmasti erinäköinen. Opinnäytetyön tekijät tiedostavat nyt olemassa olevia resursseja ja osaavat myös sanoa ei. Ison organisaation kanssa yhteistyössä toimiminen on opettanut kärsivällisyyttä, sillä useasti käsiteltävät asiat menevät useamman työntekijän kautta ennen lopullista päätöstä.

9.3 Jatkoehdotukset

Opinnäytetyö on hyvä pohja ja ensiponnistus tämäntyyppisen kilpailun luomiseen. Kun kilpailulle saadaan testatusti toimiva pohja, voidaan kilpailua laajentaa alueellisesti tai valtakunnallisesti. Kilpailua voidaan tulevaisuudessa myös varioida eri teemoilla.

Mikäli tätä opinnäytetyötä tullaan kehittämään pidemmälle, on äärimmäisen tärkeää huomioida ja määrittää resurssit projektin varhaisessa vaiheessa. On myöskin tärkeää määrittää toimeksiantajalta mahdollisuudet ja rajoitteet. Yhteistyökumppaneihin kannattaa olla yhteydessä hyvissä ajoin, jotta heidän asiantuntijatietoaan pystyy hyödyntämään projektissa mahdollisimman kattavasti.

Kilpailun toteutus, kilpailun osallistuneiden suunnitelmien kartoitus ja voittajan valitseminen voisivat olla hyviä opinnäytetyöaiheita tulevana vuosina. Myös muiden alojen opinnäytetyöaiheeksi sopisi kilpailun markkinointi. Tämän tyyppisessä opinnäytetyön toteutuksessa voitaisiin pitää vaihtoehtona myös poikkitieteellistä opinnäytetyötä.

LÄHTEET

Espoon kaupunki. 2019. Esteetön Espoo. Viitattu 3.12.2019. <https://www.espoo.fi/estee-tonespoo>

Euroopan komissio. 2019. Vammaiset. Viitattu 19.11.2019. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1137&langId=fi>

Euroopan komitea. 2018. Esteetön kaupunki-kilpailu 2018. Publications Office. Luxembourg. Viitattu 3.12.2019 <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&further-Pubs=yes&pubId=8099&langId=fi&>

European Commission. 2019. Access city award. Viitattu 3.12.2019 <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141&langId=en> (access city award)

Finlex. 2014. Yhdenvertaisuuslaki. L 30.12.2014/1325 muutoksineen. Viitattu 3.9.2019 www.finlex.fi

Invalidiliitto. 2019 Saavutettavuus. Viitattu 6.9.2019 <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/saavutettavuus>

Invalidiliitto. 2019. ESKEH-kartoituslomakkeet ja -opas. Viitattu 3.12.2019. <https://www.invalidiliitto.fi/eskeh-kartoituslomakkeet-ja-opas>

Invalidiliitto. 2019. ESKEH-kartoitusmenetelmä. Viitattu 3.12.2019 <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/esteettomyyskeskus-eske/eskeh-kartoitusmenetelma>

Invalidiliitto. 2019. Esteettömyys. Viitattu 6.9.2019 <https://www.invalidiliitto.fi/tietoa/liikkumisen-tuen-palvelut/esteettomyys>

Invalidiliitto. 2019. Esteettömyyskeskus ESKE. Viitattu 3.12.2019 <https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/esteettomyyskeskus-eske>

Invalidiliitto. 2019. Helppo liikkua – viikko 2019. Viitattu 30.10.2019 <https://www.invalidiliitto.fi/helppo-liikkua-viikko-2019>

Invalidiliitto. 2019. Organisaatio. Viitattu 8.1.2020. <https://www.invalidiliitto.fi/invalidiliitto/organisaatio>

Kananen, J. 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Tampereen yliopistopaino Oy.

Lääkärikirja Duodecim. 2020. Uusi koronavirus (COVID-19). Viitattu 27.4.2020. https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk01257

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opettajille, opiskelijoille ja TKI-henkilöstölle. Tampere: Suomen yliopistopaino. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Suomen fysioterapeutit. 2020. ICF -Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Viitattu 27.4.2020. <https://www.suomenfysioterapeutit.fi/fysioterapia/dokumentointi/rakenteinen-kirjaaminen/toimintakykytiedon-kirjaaminen-fysioterapiassa/icf-toimintakyvyn-toimintarajoitteiden-ja-terveyden-kansainvalinen-luokitus/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2016. ICF-luokitus. Viitattu 2.2.2020. <https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/icf-luokitus>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. icf yksityiskohtainen luokitus ja määritelmä. Viitattu 17.2.2020. <https://www.thl.fi/icf-koodit/#D5>

Terveyskylä. 2019. Ikääntyvä Suomi ja palvelujen rakennemuutos. Viitattu 16.5.2019 <https://www.terveyskyla.fi/ikatalo/ik%C3%A4%C3%A4ntyneelle/ik%C3%A4-ja-arki/ik%C3%A4%C3%A4ntyv%C3%A4-suomi-ja-palvelujen-rakennemuutos>

Turun ammattikorkeakoulun www-sivut. 2020. Esteettömän ja turvallisen asumisen neuvontakeskus, Kunnonkoti. Viitattu 9.3.2020 <https://www.turkuamk.fi/fi/tyoelamapalvelut/palvelut/neuvontakeskus-kunnonkoti/>

Turun kaupunki. 2019 Esteettömyysraati kehittää esteetöntä turkua. Viitattu 8.1.2020. https://www.turku.fi/uutinen/2019-10-03_esteettomyysraati-kehittaa-esteetonta-turkua

Turun kaupunki. 2019 Kärkihankkeet. Viitattu 16.5.2019 <https://www.turku.fi/karkihankkeet>

Turun kaupunki. 2019. Esteettömyysraati kehittää esteetöntä Turkua. Viitattu 8.1.2020 https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files/esteettomyysraadin_kuulumiset_2019.pptx.pdf

Turun kaupunki. 2019. Keskustan kehittäminen. Viitattu 21.5.2019 <https://www.turku.fi/keskustan-kehittaminen>

Turun kaupunki. 2019. Smart and Wise Turku. Viitattu 23.10.2019 <https://www.turku.fi/smart-and-wise>

Turun kaupunki. 2019. Vammaisneuvosto. Viitattu 8.1.2020. <http://www.turku.fi/paatoksenteko/vammaisneuvosto>

Varsinais-Suomen Vammais- ja Pitkäaikaissairausjärjestöt. 2019. Happy House. Viitattu 8.1.2020. <http://www.happyhouseturku.fi/>

Wikipedia. 2019. Kivijalkakauppa. Viitattu 6.9.2019 <https://fi.wikipedia.org/wiki/Kivijalkakauppa>

Yhdenvertaisuus.fi. 2019. Mitä on yhdenvertaisuus. Viitattu 21.5.2019 <https://yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus>

Kyselylomake

Kysely Turun keskusta-alueen saavutettavuudesta

Perustiedot

1. Sukupuoli

- ☐ Mies
- ☐ Nainen
- ☐ Muu _____

2. Ikä

- ☐ Alle 25v
- ☐ 25-45v
- ☐ 45-65v
- ☐ Yli 65v

3. Elämäntilanne

- ☐ Opiskelija
- ☐ Työssä käyvä
- ☐ Eläkeläinen
- ☐ Muu _____

4. Asuinpaikkakunta

- ☐ Turku
- ☐ Turun lähikunnat
- ☐ Muu Suomi
- ☐ Ulkomailla

Asiointi Turun keskusta-alueella (kysymykset kohdennettu kyseiselle alueelle)

**5. Pystytkö mielestäsi asioimaan riittävän hyvin alueen kivijalkaliik-
keissä?**

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

**6. Mikäli vastasit "Ei" edelliseen kysymykseen. Onko jokin liike, jossa
haluaisit pystyä asioimaan?**

7. Miten liikut pääasiassa keskusta-alueella?

- ☐ Kävelen
- ☐ Pyöräillen
- ☐ Apuvälineen kanssa
- ☐ Muu

8. Missä asioit tällä hetkellä mieluiten?

- ☐ Kauppakeskuksissa
- ☐ Kivijalkaliikkeissä
- ☐ Torilla
- ☐ Muu _____

9. Minkä toivoisit kehittyvän palveluiden saavutettavuuden osalta?

- ☐ Työntekijöiden palveluasenteet
- ☐ Liiketilat ja järjestelyt
- ☐ Verkkosivut ja tiedotus
- ☐ Muu _____

10. Mikä tuo sinut turun keskusta-alueelle?

- ☐ Kulttuuri tai ruoka
- ☐ Hyvinvointi- ja kauneuspalvelut
- ☐ Ostokset
- ☐ Muu _____

Verkkojulkaisu

20.5.2020 Alkava Kynnykset mataliksi-kilpailu haastaa Turun keskustan kivijalkaliikkeet kehittämään palveluitaan yhdenvertaisemmiksi.

ILMOITTAUTUMINEN AUKEAA 20.5.2020 KLO 12 / [ILMOITTAUDU JA OSALLISTU MUKAAN KILPAILUUN TÄSTÄ](#) (Linkki) (punaiset tekstit tiedostossa tulevat päivityksenä, kun kilpailu alkaa.

Mikä on Kynnykset mataliksi-kilpailu?

Ideakilpailu, jonka tarkoituksena on edistää Turun keskustan saavutettavuutta ja lisätä Turun keskustan kivijalkaliikkeiden palveluiden käytettävyyttä ja asiakaskuntaa.

Kilpailu käynnistetään Helppo-liikkua tapahtumassa keskiviikkona 20.5.2020 klo.12.

Kuka saa osallistua ja milloin?

- Turun keskusta-alueen kivijalkaliikkeet, jotka ovat Aurakadun, Eerikinkadun, Humalistonkadun ja Puutarhakadun välisellä alueella.
- Osallistua saa koko kilpailun keston ajan 20.5-3.12.2020.

Mistä oikein kilpaillaan?

- Siitä kuka tekee parhaimman suunnitelman yrityksensä kehittämiseen sekä muutosvalmiimmasta yrityksestä!
- Osallistujat täyttävät Yrityksen itsearviointilomakkeen ([linkki](#)), jonka yhteydessä ovat tarkemmat kilpailuohjeet.
- Lomakkeessa vastaat väittämiin koskien yrityksesi esteettömyyttä. Tässä kilpailussa **emme pyri täydellisyyteen** vaan korostamme muutosvalmiutta sekä kiinnostusta esteettömyyttä kohtaan.
- Turun kaupunki palkitsee voittajan toukokuussa 2021 Helppo-liikkua tapahtumassa, lisäksi kilpailu antaa yrityksille näkyvyyttä ja mahdollisuuden saada tukea esteettömyyden kehittämiseen!

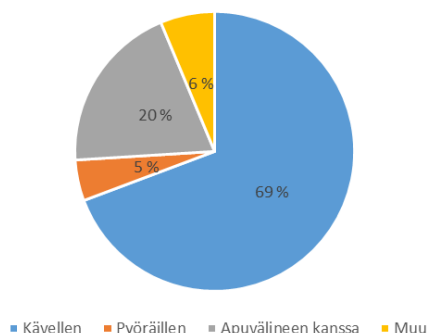
”Korostamme muutosvalmiutta sekä kiinnostusta esteettömyyttä kohtaan.”

Logo ja # kynnyksetmataliksi

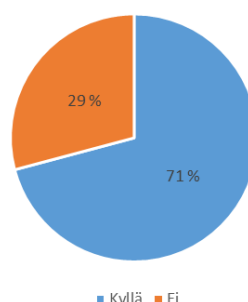
Infotilaisuuksien aikataulut ja palkinto sivulle kun tiedetään

Kartoitimme palveluiden käytettävyyden keskusta-alueella

Pääasiallinen liikkumistapa keskusta-alueella

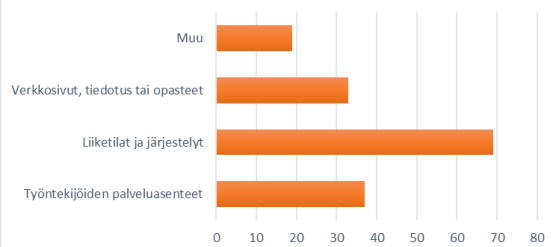

Pystyykö asioimaan riittävän hyvin Turun keskusta-alueella

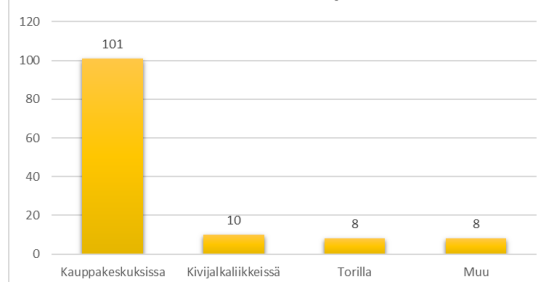

29% kyselyyn vastanneista ei mielestään pystynyt asioimaan riittävän hyvin keskusta-alueella ja jopa 20% liikkui pääasiallisesti apuvälineen kanssa.

Toive palveluiden saavutettavuuden kehittämisestä

Mieluisin asiointipaikka

Keskustan arkkitehtuurin hankaluudet näkyivät kyselyn tuloksissa, sillä suurin osa vastanneista asioi mieluummin kauppakeskuksissa. Palveluiden käyttäjien mielestä kehitettävää olisi lähes jokaisella osa-alueella, mutta suurimmiksi kivijalkaliikkeiden kehittämis-kohteiksi nousi liiketilat ja järjestelyt.

Mitä tarkoittaa:

Yhdenvertaisuus?

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan ihmisten samanarvoisuutta riippumatta esimerkiksi sukupuolesta, iästä, terveydentilasta, uskonnosta tai mielipiteistä. Yksilölliset tekijät eivät saisi vaikuttaa yksilön mahdollisuuteen kouluttautua, työllistyä tai saada palveluita. (Yhdenvertaisuus.fin www-sivut 2019)

Esteettömyys?

Esteettömyydellä tarkoitetaan yleensä fyysistä ympäristöä ja siellä toimimista ilman rajoitteita. Esteettömyys ei tarkoita ainoastaan fyysisten liikuntarajoitteiden huomioimista, vaan se kattaa myös näkemisen ja kuulemisen kommunikaation. Tärkeitä käsitteitä esteettömyydessä on myös turvallisuus ja laatu. Se on ihmisten moninaisuuden huomioon ottamista muun muassa rakennetun ympäristön ja julkisen liikenteen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Se merkitsee palvelujen saavutettavuutta, välineiden käytettävyyttä, tiedon ymmärrettävyyttä ja mahdollisuutta osallistua itseä koskevaan päätöksentekoon (Invalidiliiton www-sivut 2019). Esteettömyydellä tarkoitetaan yleensä fyysistä ympäristöä ja siellä toimimista ilman rajoitteita. Esteettömyys ei tarkoita ainoastaan fyysisten liikuntarajoitteiden huomioimista, vaan se kattaa myös näkemisen ja kuulemisen kommunikaation. Tärkeitä käsitteitä esteettömyydessä on myös turvallisuus ja laatu. Se on ihmisten moninaisuuden huomioon ottamista muun muassa rakennetun ympäristön ja julkisen liikenteen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Se merkitsee palvelujen saavutettavuutta, välineiden käytettävyyttä, tiedon ymmärrettävyyttä ja mahdollisuutta osallistua itseä koskevaan päätöksentekoon (Invalidiliiton www-sivut 2019).

Saavutettavuus?

Saavutettavuus on laaja käsite, sillä se viittaa usein "aineettomaan" ympäristöön, jota on esimerkiksi asenteet, tieto, verkkosivut ja palvelut. Ihmisen toimintakyvyllä ei saisi olla vaikutusta saavutettavuuden toteutumiseen. Esimerkiksi palvelukulttuurissa ihmisten välinen arvostus ja tarkoituksen mukainen kohtaaminen tuovat esiin myönteistä asennetta saavutettavuutta kohtaan. (Invalidiliiton www-sivut 2019)

Lisätietoja: saa mistä, keneltä??

Itsearviointilomake yrityksille

TEKSTI SUOMEKSI:	TEKSTI RUOTSIKSI:
KYLLÄ	
EI	
JÄRJESTETTÄVISSÄ	

Tämä joka kysymyksen jälkeen, järjestettävissä kohtaan pitää laittaa tilaa kirjoittaa runsaasti!

ITSEARVIOINTILOMAKE YRITYKSILLE	
PALVELUT	
Yrityksessämme tehdään tarvittaessa yhdenvertaisuuslain mukaisia kohtuullisia mukautuksia, jotta sisäiset ja ulkoiset palvelut ovat yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla.	
Olemme määritelleet, mitä esteettömyys ja saavutettavuus tarkoittavat yrityksemme toiminnassa.	
Yrityksessämme on nimetty esteettömyys- ja saavutettavuusasioiden vastuhenkilö, joka kokoaa kehittämistarpeita ja huolehtii, että esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvät havaitut puutteet poistetaan.	
Keräämme asiakkailtamme palautetta esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumisesta.	
Huomioimme ihmisten moninaisuuden myönteisellä tavalla kaikessa toiminnassamme: emme ajattele ns. keskivertoasiakasta, vaan sovellamme kaikille sopivuuden periaatetta ja noudatamme joustavia toimintatapoja.	
Verkkosivumme (intranet, ekstranet ja ulkoiset sivut) vastaavat EU:n saavutettavuusdirektiiviä (suositeltavaa myös muille kuin niille toimijoille, joita direktiivi velvoittaa).	

STRATEGIA	
Esteettömyys ja saavutettavuus on kirjattu yrityksemme strategiaan.	
Arvioimme säännöllisesti esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumista toiminnassamme.	
Esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutuminen näkyy toimintamme laatuna.	

HENKILÖSTÖ	
Yrityksemme henkilökunta suhtautuu esteettömyyteen ja saavutettavuuteen myönteisesti ja osaa kertoa asiakkaalle, miten ne toteutuvat meidän tiloissamme ja palveluissamme.	
Keräämme työntekijöiltämme palautetta esteettömyyden ja saavutettavuuden toteutumisesta.	
Teemme tarvittaessa järjestelyjä henkilöstön tarpeiden mukaan esteettömyyden ja saavutettavuuden varmistamiseksi.	
Järjestämme henkilökunnalle koulutusta esteettömyydestä ja saavutettavuudesta.	
Huomioimme ihmisten moninaisuuden myönteisellä tavalla kaikessa toiminnassamme: emme ajattele ns. keskivertotyöntekijää, vaan sovellamme kaikille sopivuuden periaatetta ja noudatamme joustavia toimintatapoja.	

MUUTA HUOMIOITAVAA	
---------------------------	--

1. Osallistu kilpailuun Turun kaupungin www-sivujen ohjeiden mukaisesti 3.12.2020 mennessä.
 - Kilpailuun saa osallistua ne kivijalkaliikkeet, jotka sijaitsevat Aurakadun, Eerikinkadun, Humalistonkadun ja Puutarhakadun välillä.
2. Täytä itsearviointilomake 3.12.2020 mennessä.
3. Osallistu infotilaisuuteen (ajankohta päivittyy verkkojulkaisuun).
4. Palkinto päivittyy Turun kaupungin www-sivuille myöhemmin!
-

Arviointi:

Kilpailun osallistujat valitsevat itsearviontilomakkeessa vastauksen kulloiseenkin väittämään vaihtoehtoista ”kyllä”, ”ei” tai ”järjestettävissä”. Mikäli kilpailija valitsee vaihtoehdon ”järjestettävissä”, tulee kilpailijan kertoa kirjallisesti ja selkeästi, miten järjestäisi asian kyseisessä yrityksessä.

Tämän vuoden kilpailun arvioinnissa korostetaan muutosvalmiutta ja kehittämisideoita. Osallistujan tulee kirjallisesti kuvata realistinen suunnitelma kyseisen kohdan toteutumisesta.

Arviointilomakkeen lisäksi kilpailun osallistujia arvioidaan kilpailuun osallistumisen aktiivisuuden pohjalta. Kilpailija kerää pisteitä, mikäli on osallistunut järjestettyyn infotilaisuuteen ja on osoittanut aktiivisuutensa tekemällä jonkin konkreettisen muutoksen toiminnassaan, mikä on arvioitavissa (esimerkiksi. internet-sivujen päivittäminen, henkilökunnan informointi yhdenvertaisuudesta).

Kilpailijoiden saadessa tasapistemäärän arvioidaan lomakkeen osaluokitus ”palvelut” kertoimella kaksi. Kilpailun järjestäjät arvioivat paikan päällä eniten pisteitä saaneen yrityksen.

Rekrytointiviesti

Hei opiskelijakollegat!

Teemme opinnäytetyötä Turun kaupungille aiheena keskustan esteettömyyden kehittäminen. Turussa vietetään vuosittaista Helppo liikkua päivää 20.5.2020 ja nyt olisi mahtava tilaisuus päästä osallistumaan kaupunkimme kehittämiseen ja verkostoitumaan eri yhteistyötahojen kanssa!

Helppo liikkua viikko on Invalidiliiton järjestämä jokavuotinen valtakunnallinen tapahtuma. Tapahtuman avulla kehitetään yhdenvertaisuutta, saavutettavuutta ja esteettömyyttä. Paikallistapahtumaamme osallistuu Invalidiliiton lisäksi Turun kaupunki ja useat paikallisjärjestöt. Olemme itse paikalla tapahtumassa opinnäytetyömme tiimoilta.

KENELLE?

- 2-4:lle innokkaalle ja itseohjautuvalla fysioterapeuttiopiskelijalle, jotka ovat kiinnostuneita yhteiskunnan kehittämisestä ja esteettömyysasioista.

MISSÄ JA MILLOIN?

- 20.5.2020 Hansakorttelissa hansatorilla.
- Tapahtuma klo.11-15 (Paikalle noin klo. 9)

MITÄ?

- Esteettömyysradan suunnittelu ja sen järjestäminen tapahtumapäivään. Suunnittelu on vasta aluillaan, joten kädet ovat suhteellisen vapaat! Toiveena ainakin pyörätuolirata.

MITÄ ANTAA?

- Työtunnit hyödyksi opintojen suorittamiseen.
- Kokemusta asiakkaiden kohtaamisesta ja apuvälineiden ohjauksesta.
- Verkostoitumismahdollisuus.

MITÄ VAATII?

- Innokkuutta
- Itseohjautuvuutta
- Asiakaspalveluasennetta
- Tuntemusta apuvälineiden ohjauksesta

Kevätterkuin,

Johanna & Eveliina

PFYSIS17